

NEKAJ MISLI H KONFERENCI KOMUNISTOV

16. tega meseca je bila »redna konferenca Zveze komunistov univerze, akademij, visokih in višjih šol v Ljubljani«. Celotno delo konference, ki je trajala nič manj kot osem ur, se je v glavnem omejilo na tri naslednje probleme:

a) kakšno je bilo in kakšno bi moralo biti delo komunistov na univerzi;

b) problemi visokega in višjega šolstva in

c) kandidatne liste za novi UK.

Drugi točki so razen v referatu sekretarja UK ZKS, posvetili zelo malo časa, tako malo so se dotaknili mnogoterih problemov, da je nek tovariš upravičeno predlagal, da bi bila prva naloga novega komiteja, da skliče podobno konferenco, dali več specializiranih konferenc, da bi ti problemi dobili svoje mesto in analizo. Predlog je konferenca sprejela. Ker mislim, da bi bilo najbolje, da uredništvo Tribune objavi povzetek referatov sekretarja tov. Mitja Stupana, zato ne mislim delati izvlečkov iz njega.

Konferenca je potrdila, da komunisti na univerzi nikakor ne smejo dopustiti, da bi jim politični krog »Perspektiva« vsilil določeno problematiko in diskusijo, v kateri bi se izrpalavalo delo ZK. Komunisti ne morejo sprejeti diskusije na tisti osnovi, ki postavlja v vprašanje, v dvom, nezaupanje tiste odločitve, opredelitve, za katero so se komunisti že kot organizacija odločili, opredelili, in zato ne morejo do-

puštili, da bi take vrste opredeljevanja zajelo študente, ker bi to zakrilo angažiranje za resnične družbene probleme in še posebno probleme študentov. Komunisti se ne smejo izgubljati v neskončnih »dialogih« okoli teorije grup, avtonomnosti dela in drugih tez, ki služijo vodilnemu krogu »Perspektiva« za upravičevanje in utemeljevanje svojih konkretnih zahtev — in to celo v imenu Ustave, programa ZKJ in v imenu razvijanja demokratičnejših odnosov. To je bil tudi eden glavnih očitkov proti dosedanjemu UK, ki v svojem delovanju in metodah udejnega boja ni odpravil te napake. V zvezi s tem je prišlo tudi do razprave kandidatne liste, ki je jasno pokazala, da enotnosti ZK ni mogoče doseči z apriornim sklicevanjem na enotnost, temveč se edino lahko doseže na osnovi trezno — argumentirano prikazane situacije in drugič, da mora biti v temeljnem interesu komunistov, da v osnovi odstranjujejo osnove za take situacije, kjer se v imenu enotnosti akcije, ki je resnično tedaj potrebna, sami vežejo roke za pogumno odkrivanje in reševanje tistih problemov, do katerih so ravnodušni, ali pa njihovo reševanje zavlačujejo in ovirajo tudi mnogi komunisti. V tej vsakodnevni bitki za napredek ne more biti nobene absolutne in dirgirane enotnosti med komunisti.

Na konferenci so sicer govorili tudi o napakah okrajnega komiteja in CK ZKS,

toda dalje od teh načelnih ugotovitev niso prišli, čeprav smo bili po drugi strani dokaj na jasnem, v čem so konkretno pogršili posamezni vodilni študentje-komunisti. Mogoče do tega ni prišlo zato, ker bi ustavljanje okoli tega problema samo še bolj potrdilo, da je bilo delo študentov-komunistov na univerzi neuspešno, da ni bilo usmerjeno na resnične probleme? V takšni situaciji, kot je bila, bi rezultat gotovo res bil takšen, toda to še ne odvezuje CK ZKS, da se njihove napake še nadalje obdržijo za nedogleden čas samo pri ugotavljanju napak, ki se servirajo tribuni komunistov v prijetni splošnosti. Treba bo tudi v tem organu krepko uresničevati besede Veljka Vlahovića, da se preide na borbo mnenj znotraj Zveze komunistov in mislim, ne samo za zaprtimi vrati, temveč tudi na zunaj pred tribunami komunistov in občanov.

Kljub vsem napakam in nedoslednostim UK in UO pa menim, da sta s svojo organizacijo javnih tribun zbudila pri študentih veliko zanimanja za tako široko izmenjavanje mnenj in iskanje poti v reševanju problemov. Mislim, da je treba to obliko, še bolj intenzivno razvijati, samo da jo je treba izboljšati z večjo pripravo in onemogočiti, da se taka tribuna spremeni v sredstvo za propagiranje tistih idejnih konceptov, ki so jih komunisti po dolgih diskusijah enoglasno kot organizacija ob-

sodili. Izkazalo se je, da ni dovolj, da večina študentov spoznava mišljenje naših družbeno-političnih predstavnikov v glavnem preko radia, tiska ali iz prisotnosti na kakšni konferenci, temveč zahtevajo in želijo, da direktno izmenjujejo svoja mnenja. Čas je, da tak način sodelovanja postane stalna praksa in menim, da bi to prispevalo k odstranjevanju marsikaterega perečega nesporazuma in neuspešnih poti pri reševanju problemov. Verjamem, da marsikaterim predstavnikom družbeno-političnih organov, ta oblika ni prav nič po volji, saj je res veliko prijetneje napisati članek, kot pa 4-6 ur sedeti v dvorani študentskega naselja in biti ves čas vključen v kritično razpravljanje študentov, kjer mnogi izmed njih zelo konkretno čutijo protislovja naše družbe. Tu ni mogoče tako lahko kot v članku negativne pojave in težave kritizirati in jih obsojati, a jih v isti sapi zopet opravičevati z nujnimi protislovji.

Ce skušamo na koncu oceniti delo konference, moramo ugotoviti, da sicer ni v celoti izvršila svojih nalog, da pa je s svojo živahnostjo in odkrito razpravo uspela razčistiti temeljne točke za delo komunistov in da tako lahko predstavlja osnovo za enotno akcijo komunistov na Univerzi, zgrajeno na osnovi kritične konfrontacije mnenj.

Andrej Kirn

Analiza dela komunistov na ljubljanskih visokošolskih zavodih v zadnjih dveh letih nikakor ni razveseljiva, zlasti se, če upoštevamo, kakšne premike smo dosegli v tem obdobju v našem družbenem in ekonomskem razvoju.

V tem obdobju nismo rešili številnih problemov, od katerih je odvisno, ali bo univerza izpolnila čedalje večje zahteve, ki jih pred njo postavlja družbeni razvoj.

Vsi ti problemi so po eni strani odraz pomanjkljivega dela nas samih, prav tako pa lahko ugotovimo, da tudi drugi komunisti izven univerze — čeprav deklarativno priznavajo vlogo in pomen univerze — niso storili vsega, kar bi lahko in morali storiti. Odnos do t.i. negospodarskih dejavnosti se sicer spreminja in čedalje bolj se uveljavlja spoznanje, da se brez strokovno visokousposobljenih in družbeno razgledanih strokovnjakov ni mogoče približati ciljem, ki smo si jih zastavili. Prizadevanja za bolj racionalno organizacijo proizvodnje, za intenzivno smer gospodarskega razvoja in kakovostne premike v gospodarstvu in družbenih službah, ki so značilna za obdobje zadnjih let in tudi neizogiben pogoj, da uresničimo ustavna načela, so tesno povezana z vzgojo visokokvalificiranih kadrov, brez katerih si ne moremo zamišljati pomembnejšega napredka v smeri, ki smo si jo začetli. Zato pa je treba univerzo krepiti: dobiti mora res tisto vlogo in pomen, ki ji pripadajo, ne le kot nekakšni »tovarniški kadrov«, ki ji nenehno določajo naloge, temveč kot najvišji pedagoški, znanstveni in kulturni instituciji, ki je v sredini družbenih gibanj in ima v njih napredno vlogo.

Komunisti na ljubljanski univerzi smo si premalo prizadevali, da bi odločno nadenjali najbolj pereča vprašanja in dajali pobude za njihovo reševanje, da bi zavestno in enotno odkrivali pomanjkljivosti, nakazovali poti, ki bi jih bilo treba ubrati, da bi te pomanjkljivosti odpravili, skratka, da bi bili nosilci družbene akcije — skupno z drugimi delovnimi ljudmi na univerzi — s katero bi prej našete probleme čimprej rešili. Ni mogoče trditi, da organizacija, vodstva in komunisti na univerzi niso delali. Tega dela je bilo ponekod zelo veliko, veliko je bilo različnih sestankov, aktivov, konferenc, mnogi komunisti so prizadevno delali v organih samo-

upravljanja, v Zvezi študentov in drugod, da bi čimveč pripomogli k rešitvi neurejenih problemov univerze; žal pa njihovo delo ni bilo dovolj učinkovito. Deloma zaradi splošnega odnosa organov in komunistov izven univerze do le-te (komunisti na univerzi so npr. zelo zavzeto sodelovali pri izdelavi novih statuten fakultet, ki naj bi uskladili upravljanje univerze z ustavnimi načeli, vendar ti statuti do danes še niso bili sprejeti; brez dvoma takšen odnos ne vpliva spodbudno na prizadevanja delovnih ljudi na univerzi), prav tako pa tudi zaradi neenotnosti, neorganiziranosti in pomanjkanja jasnih idejnih izhodišč komunistov na univerzi.

I.

V času med zadnjo in današnjo konferenco je bilo veliko razprav o problemih reforme visokošolskega študija, zlasti se v zadnjem letu in pri sestavljanju novih statuten fakultet. Te razprave — po prejšnjem »zapovedanem molku« — so prinesle marsikaj koristnega in lahko trdimo, da so se v večini primerov izognile dvema škodljivima skrajnostima: tisti, ki se koozervativno oklepa starega in poskuša po vsej sili dokazati, da je reforma le »domislica« politikov, da spodbujajo večno veljavna načela univerzitetnega študija in da stopenjski študij in inverzija nimata kaj iskati na ljubljanski univerzi, in pa tisti, ki v vsaki svobodni razpravi in spreminjanju reformnih šablon vidi kršenje načel reforme študija. Nastalo je zdravo ozračje svobodnih razprav, ki so pripeljale na nekaterih fakultetah tudi že do dokajšnjih izboljšav.

Nakopičilo se je veliko problemov, ki izhajajo še iz prejšnjih časov, ali pa so rezultat zadnjih let, med njimi zlasti: preveliko šabloniziranje (zlasti glede prve stopnje) in neupoštevanje številnih primernih pripomb; reforma je bila izvedena le delno, večkrat bolj formalno, brez nujnih vsebinskih sprememb, zlasti v študijskih programih, in brez zadostne jasnosti glede tega, kakšni naj bi pravzaprav bili profil diplomantov; problem so seveda tudi pičila materialna sredstva.

REFERAT

Vendar pa izhod ni v tem, da bi neoprestano analizirali preteklost in iskali krivice in napake na eni ali drugi strani, temveč le v tem, da napake priznamo in spoznamo ter se odločimo za akcijo, ki bo vse te pomanjkljivosti čimprej odpravila, čeprav je jasno, da tega ne bo mogoče storiti čez noč. Potrebno je napraviti strokovne in kvalitativne analize dosedanjih rezultatov pri razvijanju sistema visokošolskega študija po posameznih strokah in na podlagi tega pristopiti k spremembam.

Menim, da mora biti naše glavno izhodišče pri nadaljnjih razpravah in posegih v sistem študija družbene potrebe po raznih kategorijah strokovnjakov na različnih ravneh v isti stroki in v kombiniranih strokah. To je sicer popolnoma razumljivo in načeloma smo to izhodišče priznavali že doslej, le da je pri določanju teh družbenih potreb prevladoval subjektivni kriterij, ki ni temeljil na znanstveni analizi sedanjih in prihodnjih potreb.

Zelo jasno je, da ni mogoče popolnoma natančno določiti, katere strokovnjake trenutno potrebujemo, oziroma jih bomo potrebovali čez nekaj let; to pa ne zanika potrebe, da načrtni kadrovski politiki posvetimo v naših nadajnjih razgledanjih o perspektivnem razvoju gospodarstva in družbenih služb več pozornosti.

V prizadevanjih za intenzivno gospodarjenje in bolj racionalno organizacijo proizvodnje bi morala imeti univerza pomembno, avantgardno vlogo, saj mora na podlagi razvoja znanosti in tehnike v svetu in novih dognanj, ocenjujoč gibanja in potrebe pri nas ter povezujoč se z najbolj naprednimi delovnimi organizacijami, dajati takšne strokovnjake, ki bodo sposobni izvesti premike v začetno smer.

Jasno je, da je pri vzgoji strokovnjakov treba upoštevati sedanjo prakso, vendar pa jih je treba usposobiti predvsem za to, da bodo več znali, da bodo lahko sedanjo prakso, sedanjo tehnologijo in organizacijo dela kar najbolj učinkovito spreminjali. Ta prizadevanja pa bo treba tudi materialno bolj podpreti.

Prav zaradi sprememb, ki jih želimo doseči v gospodarstvu, je poleg števila kadrov, ki jih daje univerza, čedalje bolj pomembna tudi njihova kvaliteta. Na tem področju nas čaka še veliko dela, ki ga ni mogoče opraviti čez noč, zlasti ker smo doslej, zaradi velikih zahtev po čim večjem številu visokokvalificiranih strokovnjakov, popuščali pri kriterijih kvalitete.

Poskusi uniformnega reševanja in določanja študijskega sistema različnih strok prihajajo zlasti do veljave pri stopenjskem študiju, bodisi da ta študij povsod imajo za nujen, bodisi da nastopajo proti njemu z različnimi, nepreteklimi argumenti, med katerimi je na prvem mestu ponavadi ta, da gospodarstvo doslej ni pokazalo zanimanja za diplomante prve stopnje. Podatki nam dokazujejo, da mnoge delovne organizacije ne kažejo zanimanja niti za diplomante druge stopnje; vendar ne zato, ker bi jih ne potrebovali, ampak so tega marsikdaj krivi zaostali nazori in obrtniška mentaliteta.

Tudi zelo kompleksna vprašanja, kot je odnos fakulteta: prva stopnja fakultete: višja šola in pa vloga višjih šol, ne bo mogoče rešiti drugače kot tako, da v vsakem posameznem primeru upoštevamo prej omenjeno izhodišče. Le tako bo mogoče v obdobju, ki je pred nami, brez nestrpnosti in nepotrebnih zaletavanj ter eksperimentiranja izdelati takšne študijske načrte in programe, ki bodo sad tehtnega premisleka, ki bodo prispevali k vsebinski reformi univerze in kot takšni ustrezali zahtevam družbenega razvoja.

Čedalje večjih zahtev, ki jih družbeni razvoj postavlja univerzi, ne bo mogoče izpolniti, dokler bodo prevladovala dosedanja mnenja o pomenu univerze in o sredstvih, ki jih potrebuje za opravljanje svojih nalog. V zadnjih letih so se nekatera vprašanja zelo zaostrišla: razmerje med materialnimi in osebnimi izdatki, dohodki znanstveno-pedagoškega osebja, sredstva za modernizacijo pouka, znanstveno-raziskovalno delo itd. Vse to terja korenitih sprememb. Predvsem je treba čimprej prenehati z dosedanjim proračunsko-administrativnim dodeljevanjem sredstev, pri katerem niso upoštevali dejanskih potreb univerze oziroma kvalitete in kvan-

Nadaljevanje na 2. strani.

KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV

PRVI ZBOR TRIBUNE

V skladu s predvidenim pravilnikom urejanja in upravljanja Tribune je bil v petek, 15. januarja prvi zbor Tribune, ki sta ga sklicala UO ZSJ in uredniški odbor Tribune. Zbor se je začel z obravnavanjem vsebinskega koncepta Tribune.

Uvodni idejni oris vsebinskega koncepta Tribune, h katerega realizaciji naj bi težil uredniški odbor, je podal sedanji odgovorni urednik:

1. Tribuna naj se v glavnem usmerja na problematiki univerze in študija sploh.
2. Ker pa je univerza presečišče družbenih dogajanj in so študentje v to dogajanje neposredno vključeni, naj obravnava tudi obče družbene probleme.
3. Iz tega sledi, naj bo predvsem tribuna študentov in šele potem uredništva.
4. Tribuna odpira konkretno problematiko in daje možnost za svobodno in sproščeno, toda smiselno besedo (omogoča kritiko posameznih sfer družbenega življenja — gledališča, filma, ekonomske sfere itd. — in ustvarjalni teoretski prispevek k tem sferam).

5. Prav tako pa objavlja članke globalnega značaja, kajti mladina skuša stvari zgrabit pri korenu in razložiti vsako stvar znova zase. Zato se objavljajo ti članki, čeprav so kdaj na videz abstraktni in se vsebinsko ponavljajo.

6. V kritiki velja predvsem iskati zveze med posameznimi negativnimi pojavi in našim celotnim družbenim sistemom. Pri te je treba doseči, da se kritično obravnavanje posameznih negativnih pojavov v družbenem dogajanju ne bo spreverčalo na slepo v kritiko sistema sploh. Po drugi strani pa, da se v javnosti, ali na političnih forumnih, takšna konkretna kritika ne bo proglašala za napad na socializem sploh, sistem sploh, čeprav to ni.

7. Ker ima Tribuna dvojni začaj: revialni in informacijski kot list ZSJ, mora tudi boljše informirati s poročanji in dogajanjem v ZSJ in na univerzi.

Nekaj stališč predsedstva UO ZSJ o vsebinskem konceptu Tribune, s katerimi se je strinjal tudi njen obstoječi uredniški odbor, je podal predsednik UO ZSJ.

»Izhodišče vsega našega razmišljanja,« je dejal v imenu predsedstva, »je dejstvo, da je Tribuna list ZSJ, ki si zato na svoj način prizadeva za usrečnejše programa ZMJ in ki ga sprejema tudi ZS.

V skladu s tem je dolžnost uredniškega odbora, da ureja list na tej osnovi in da zavrne vse tendence, ki si prizadevajo napraviti iz Tribune list, urejan zgolj po kriterijih nekakšne abstraktne demokracije brez jasne vsebinske usmerjenosti v smislu prizadevanj za graditev socialistične družbe po poti, ki smo jo sprejeli z Ustavom in programom ZKI.

V teh okvirih pa je potrebno zagotoviti resno, kvalitetno, družbeno odgovorno in strpno obravnavanje vseh problemov, o katerih se razpravlja na straneh Tribune. Predvsem pa mora Tribuna težiti za tem, da tudi širši javnosti prikaže v pravi luči stališča in mnenja študentov ter dogajanje na univerzi.

Zal pa predsedstvo ugotavlja, da ta načela niso bila vedno upoštevana.

Tako so nekateri članki vzbudili v javnosti vtis, da se hočejo ponovno uveljaviti, tokrat v Tribuni, politične tendence,

ki niso združljive z našim sistemom družbene ureditve; torej tendence, ki smo jih v preteklem letu že imeli priložnost spoznati.

Ne delamo si nobenih iluzij, o tem, da je grupa, ki je bila nosilec omenjenih tendenc opustila svoje osnove politične namere, na tem mestu poudarjamo, da Tribuna nikakor ne sme predstavljati in tudi ni predstavljala mesta in možnosti za ponovno uveljavitev politične grupacije okoli Perspektiv z njenimi protustavnimi stališči. Seveda pa Tribuna lahko objavi posamezne članke tudi teh avtorjev v kolikor so v skladu z našo družbeno ureditvijo in kolikor sodijo v prej obrazloženi koncept Tribune kot lista ZSJ.

Razen tega pa menimo, da je treba odstraniti tudi dvoumno pisanje, ki dopušča najrazličnejše interpretacije, kar vse prispeva k ustvarjanju vtisa v javnosti, češ, da Tribuna omogoča napade na naš družbeno-politični sistem in blatenje naših socialističnih družbenih vrednot, ki so bile ustvarjene v NOB in v povojni graditvi.

Zal je res nekaj ekscesov, kjer so omenjeni pojavi prišli do izraza. Tako moramo danes obsoditi objavo članka Jaroslava Novaka Zadovoljni Kranjci, ker takšno pisanje ne razčiščuje nobenih stališč, temveč le z nihilističnih pozicij obmetuje z blatom vse okoli sebe. Tudi na humoristični strani se se pojavili sestavki, ki sicer na svoj način, pod krinko humorja, vtihotapljuje neodgovorne ali celo zlonamerne ocene družbenih pojavov (Elegija, Španija).

Kot primer dvoumnega pisanja navajamo citat iz komentarja Andreja Inkreta h Kocbekovim Fragmentom: ... — skratka, pisanje o Listini in posebej o 'Slovenskem poslanstvu' bi moralo biti ponovno določanje našega razmerja do revolucionarnih dni, katerih dediči smo, celovita konfrontacija z velikim obdobjem slovenske zgodovine. To bi bilo veliko delo in slej ko prej ga bo treba opraviti.

Ta komentar je vzbudil vtis, kot da zahtevamo študentje prevrednotenje pomena, smisla in pridobitev NOB; posebno še, ker je bil objavljen v številki ob dnevu republike.

Menimo, da je uredništvo ravnalo napako, ko ob objavi članka Veljka Rusa 'Pravni status revij mora biti utemeljen na delovnem principu' ni s komentarjem opozorilo na dejstvo, da gre pri tem dejansko za tih prelom kulturnega molka, ki ga je grupa sodelavcev Perspektiv bombastično najavila in s tem grobo žalila kulturni molk književnikov 1961.

Predsedstvo meni, da je uredniški odbor Tribune zanemarjal izredno pereče probleme s področja visokošolskih zavodov in ZS (študijska reforma, preobremenitev študentov, nezdravi odnosi na fakultetah, kritika dela odborov ZS itd.).

S tem se ne postavljamo na stališče, da je obravnavanje ostalih širših obče družbenih problemov nepomembno, hočemo le poudariti, da je treba tako eni kot drugi problematiki posvečati primerno pozornost. V tej širši obče družbeni problematiki mora uredniški odbor veliko bolj kot doslej načeti vsa bistvena vprašanja družbenega dogajanja, ne pa, da se vrti pretežno le okoli enega samega (npr.

revialno življenje), ker na ta način enostransko informira in formira študentsko javnost. Sicer razumemo, da je potrebno včasih posvetiti nekaterim ožjim problemom, zaradi njihove specifične aktualnosti in nerazčiščenosti, večjo pozornost, vendar pa lahko konstantna takšna usmeritev odvrne pozornost bralcev od drugih aktualnih temeljnih družbenih vprašanj. To je še posebno važno zaradi tega, ker študentje premalo poznajo in premalo neposredno občutimo pomen različnih družbenih premikov, s katerimi nismo v direktnem kontaktu.

Tribuna tudi nikakor ne more biti mesto za osebna obračunavanja med pripadniki posameznih kulturniških grupacij. Vse navedene nepravilnosti in napake v Tribuni moramo odpraviti še posebej zato, da bo lahko naša dejanska borba proti buržoaznim pojavom uspešnejša.

Namigovanja, dvoumnost, nepreračunljivost, odstopanje od skupnega dogovora (program ZMJ), nihilizem, zaletavost in nesramnost ter ostale napake, ki jih danes registriamo v Tribuni, odklanjamo tudi v imenu borbe s tistimi, birokratskimi silami, ki te napake lahko izkoristijo kot argument za diskvalifikacijo študentskih kritičnih prizadevanj sploh in za zaviranje demokratične usmeritve tako Tribune kot študentske organizacije.

Predsedstvo UO meni, da je treba navedene pripombe upoštevati pri kadrovske sestavi novega uredniškega odbora in je zato treba, da se predlagani kandidati, tudi člani predsedstva, o teh problemih pred tem zborom izjasnijo. Prav tako moramo odpraviti lastno napako, da se doslej na straneh Tribune nismo dovolj angažirali.

Do navedenih ugotovitev je predsedstvo UO prišlo na svoji seji, ki je bila, glede na današnji zbor, posvečena Tribuni (četrtke, 14. jan. 1965), na kateri so sodelovali tudi gostje, tovariši Stane Kavčič in Mitja Ribičič, od CK ZK Francka Strmole — OO ZSDL ter predstavnik UK ZK, CK ZMS, in to po 4-urni diskusiji, v kateri smo temeljito analizirali nekatere najbolj pereče idejna vprašanja predvsem v pogledu urejanja Tribune.

V diskusiji so sodelovali: DRAGO DEMŠAR, IVAN KREFT, MILOVAN ČIKIČ, BORIS PAŠ, TOMISLAV ARANDJELVIČ, MACA JOGAN, ANDREJ INKRET, IVO URBANČIČ, KATKA ŠALAMUN, VINKO POTOČNIK, LOJZE SKOK, MITJA ROTOVNIK, GOJKO STANIČ, HUBERT POŽARNIK, TONE REMC, IVO VAJGL, IVAN HVALA, ANDREJ KIRN, RUDI KOCIJANČIČ, MISO KRIVIC, ADOLF BIBIČ, RASTKO MOČNIK, IVAN MARENK in MARKO KERSEVAN. Večina diskutantov, od katerih ni nihče ugovarjal načelnim postavkam predsedstva UO ZSJ, se je strinjala z osnovnim vsebinskim konceptom Tribune, čeprav so s svoje strani tudi kritizirali napake, oziroma odstopanja v posameznih člankih od osnovnega koncepta.

Zbor je s svojim delom pokazal, da je koristna oblika za razčiščevanje spornih vprašanj in za usmerjanje koncepta Tribune. Ker se je razprava zavlekla pozno v noč, se je zbor odločil, da bo o ostalih dveh točkah dnevnega reda: o predlogu pravilnika za urejanje in upravljanje Tribune ter o predlogih za uredniški odbor, razpravljal prihodnjič.

Francj Pivec

REFERAT

Nadaljevanje s 1. strani

titete opravičenega dela, temveč sq bile osnova le vsote in razmerja v prejšnjih letih, ki jim je bil vsako leto dodan določen odstotek. V tem sistemu delo in rezultati dela univerze niso bili pravilno vrednoteni in so v njem prišle do veljave vse škodljive posledice-neustrezne delitve na gospodarske in negospodarske dejavnosti. Odločno se je treba zavzemati za to, da se uveljavi sistem delitve po delu, ki naj kar najbolj objektivno vrednoti delo, ki ga opravlja univerza. To seveda ni lahka naloga in je ne bo mogoče opraviti takoj, to pa zaradi specifičnosti dela univerze, ki ne ustvarja dohodka neposredno, temveč le prispeva k rezultatom proizvodnega dela.

Zavzemati se je treba tudi za nadaljnjo in korenitejšo spremembo deleža, ki ga pri delitvi nacionalnega dohodka dobiva univerza. Načelno spoznanje, da so potrebni globalne spremembe v strukturi nacionalnega dohodka, se čedalje bolj uveljavlja, vendar pa je nujno potrebno, da se v naslednjem obdobju, kar se univerzitetiče, tudi dejansko uveljavi; hkrati pa je treba subjektivno odločanje nekaterih organov o višini sredstev opustiti in uvesti namesto tega kar najbolj objektivne kriterije. Prvi korak na tem področju, ki pa je glede na dosedanje stanje zelo pomemben, so kriteriji, ki jih je izdelal republiški sklad za šolstvo. To je poskus enotno vrednotiti delo posameznih fakultet, upoštevajoč programe in namen fakultete oziroma šole ter kvalitativne in kvantitativne pokazatelje.

Ko bo sistem delitve dohodka po delu med družbo in univerzo izpopolnjen, bo mogoče tudi znotraj posameznih fakultet dosledneje uveljaviti to načelo. Nekaj smo že storili, večji napredek pa bo mogoče doseči šele tedaj, ko bo dohodek fakultet v večji meri kot doslej odraz uspehov njegovega dela. Izpopolnjevanje sistema notranje delitve dohodka je zelo zapletena naloga in ne moremo reči, da so dosedanje rešitve najbolj posrečene. Brez dvoma je prišlo do nekaterih vulgarizacij (preveč kvantitativnih in formalnih kriterijev — število ur predavanja, izpitov); vendar pa izhoda iz dosedanjih pomanjkljivosti ne smemo iskati v tem, da bi šli nazaj in skušali uvesti spet administrativno-proračunski sistem, temveč si moramo prizadevati, da bomo našli takšne kriterije za delitev osebnih dohodkov, ki bodo upoštevali povezanost pedagoškega in znanstvenega dela in obenem dajali večji poudarek kvaliteti dela.

Da je materialno stanje univerze še odprto, vidimo, če preračunamo, kolikšna sredstva bi univerza potrebovala po prej omenjenih kriterijih sklada za šolstvo; vsota je za 50 odstotkov višja od dosedanje. S tem bo mogoče zadovoljiti nekatere najbolj pereče probleme. Povečati bo treba osebne dohodke znanstveno-pedagoškega osebja, ki jih sploh ni mogoče primerjati z dohodki v gospodarstvu, še manj pa z delom in prizadevanji tega osebja. Tako nizki dohodki imajo več negativnih posledic, saj zajezujejo dotok novih kvalitativnih pedagoških in znanstvenih delavcev, ti, ki so na univerzi, pa so prisiljeni bolj kot je koristno, iskati si dodatnih virov zaslužka, kar ovira njihovo znanstveno in pedagoško delo. Doseči je treba, da si bo delavec na univerzi ustvaril svoj standard le s svojo osnovno dejavnostjo, ne pa z dodatnim delom izven svoje ustanove, ki ni neposredno povezano s pedagoško ali znanstvenoraziskovalno dejavnostjo.

Razmerje med materialnimi in osebnimi sredstvi, ki je že zdaj 20:80, pa kaže, da se bo še poslabšalo, je nenormalno. Visokokvalificiranih strokovnjakov ni mogoče vzgajati v pomanjkljivo opremljenih laboratorijih in delavnicah in ob stalnem pomanjkanju sredstev, tuje literature itd.; takšno stanje lahko zelo zavre eksperimentalne znanosti.

Vse to so zelo pomembni problemi, ki zahtevajo, da jih čim prej uredimo. Prav gotovo pa bo treba iskati rešitve tudi v čim bolj smotrni uporabi sredstev, ki bodo na razpolago in ki že zdaj niso majhna. Nadaljnje širjenje oziroma uvajanje novih smeri ali višjih šol naj bo stvar tehtnega premisleka. Predvsem moramo usposobiti za kvalitetno delo to, kar že imamo.

III.

Gmotno stanje študentov je še vedno pereč problem. V zadnjem času se je sicer povečalo število štipendij in tudi zvišale so se, kar je zasluga pobud Zveze študentov, priporočila glavnega odbora SZDL, nekaterih skupščinskih ukrepov, vendar pa so se v tem letu tudi precej zvišali življenjski stroški in, kakor kaže, se bodo podražile tudi storitve v študentskih domovih in menzah. V našem sistemu štipendiranja je veliko nerešenih vprašanj. Moramo se bolj angažirati tudi na tem področju, če želimo, da bi z enotnejšo akcijo rešili vse te probleme.

Zdi se mi, da je treba spregovoriti tudi o socialni sestavi študentov. Dejstvo je,

Nadaljevanje na 5. strani

PRAVILNIK O UPRAVLJANJU IN UREJANJU TRIBUNE

(Osnutek)

I Splošne določbe:

1. Tribuna je list Zveze študentov v Ljubljani.
2. Ustanovitelj in izdajatelj Tribune je UO ZSJ.
3. Tribuna informira in kritično obravnava dogajanja v visokem šolstvu in tudi v širši družbi. Tribuna omogoča študentom, da v njej javno izražajo svoja mnenja in prispevajo k urejanju družbenih zadev, lahko pa se v njej objavijo tudi članki drugih javnih delavcev.
4. Finančna sredstva pridobiva Tribuna z naročninami, oglasi in dotacijami.

II. ORGANIZACIJA in pristojnosti organov:

5. Upravljalni in posvetovalni organi Tribune so: a) zbor sodelavcev in zainteresiranih študentov b) plenum UO ZSJ c) skupščina ZSJ d) uredniški odbor e) odgovorni urednik f) glavni urednik
6. Zbor sodelavcev in zainteresiranih študentov (v nadaljnjem besedilu zbor Tribune) se mora sklicati vsakeh 5-7 števil Tribune. Sediščeta ga v soglasju uredniški odbor in UO ZSJ, ali pa vsak zase.
7. Pristojnosti zbora so: a) razpravlja o sestavi pravilnika in njegovih spremembah b) razpravlja o občem konceptu Tribune in daje konkretne predloge za urejanje lista c) predlaga uredniške Tribune, njihov odpoklic in spremembe v uredniškem odboru d) ima pravico do informacij o vseh vprašanjih, ki zadevajo življenje lista Tribune

- e) ima pravico zahtevati sklicanje skupščine ZSJ, če to zahtevajo podpre 5 odst. študentov
8. Pristojnosti plenuma UO ZSJ: a) sprejema vsebinski koncept Tribune in smernice za njeno urejanje b) voli in razrešuje na podlagi predlogov zbora Tribune uredniške Tribune c) odloča o sporih znotraj uredniškega odbora glede na koncept posamezne rubrike d) sprejema finančni načrt Tribune e) urednike, ki ne spoštujejo pravilnika in sprejetega koncepta, lahko predsedstvo UO v nujnih primerih razreši brez predhodne razprave na zboru Tribune, imenuje začasnega urednika in v roku 14 dni skliče zbor Tribune.
9. Pristojnosti skupščine ZSJ: a) sprejme pravilnik b) odloča o pripojitvi, združitvi in ukinitvi lista c) odloča o primerih, če pride plenum UO ZSJ s svojimi odločitvami v nasprotje z zborom Tribune d) na redni letni skupščini oceni delo Tribune v preteklem letu in sprejema v osnovnih črtah koncept in smernice za urejanje.
10. Pristojnosti uredniškega odbora: a) usmerja koncept lista b) upošteva smernice zbora c) zbira prispevke d) odloča o objavi prispevkov e) opravlja druge zadeve (udeleževanje sej, pripravljanje razgovorov, ki so del urejanja lista itd.)
11. Sklicanje zbora se objavi v Tribuni najmanj sedem dni pred zasedanjem. Zasedanje zbora v delovno predsedstvo treh članov, od katerih mora biti eden član uredniškega odbora, eden član UO ZSJ in en član, ki ga izvoli zbor.
12. Odgovorni urednik: a) kritično ocenjuje/posamezne prispevke avtorjev

- b) daje pobudo za izboljšanje vsebinskega koncepta
- c) koordinira delo med uredniki
- d) odloča o prispevkih v soglasju z urednikom rubrike oziroma s celotnim uredniškim odborom
- e) zadržati prispevke, ki nasprotujejo ustavi in predpisom
- f) odgovarja o listu po zakonu o tisku.
13. Glavni urednik: a) vodi organizacijo del v uredništvu: vodi seje uredniškega odbora, skrbi za dobre odnose v uredništvu, skrbi za nemoten potek dela itd. b) izdela predlog finančnega načrta, se skrbi za nemoten potek dela itd. c) izdela predlog sistemizacije mest d) določa avtorstva, honorarje in penale na osnovi pravilnika o honorarjih e) sklepa pogodbe s tiskarno in drugimi pravnimi in finančnimi osebami in skrbi za njihovo izvrševanje f) zastopa list pred javnostjo in družbenimi in drugimi organi g) nadzira delo uprave h) je disciplinski stavežnik in odredbodajalec.
14. Uredniki rubrik: zbirajo prispevke in urejajo svoje rubrike v skladu s splošnim konceptom Tribune. Če se v uredništvu pojavi nesoglasje z odločitvijo urednika rubrike v konkretni zadevi, odloča o tem celotno uredništvo z večino prisotnih; če ni prisotna večina uredništva, oziroma, če je izid glasovanja neodločen, odloča kolegijski, sestavljen iz glavnega, odgovornega in še enega — izvoljenega — člana uredništva.
15. Urednike voli plenum UO ZSJ za dobo enega študijskega leta izmed študentov, ki so bili predlagani na zboru Tribune. Praviloma se volitve izvedejo na začetku študijskega leta pred redno letno skupščino ZSJ. Na zboru lahko kandidira vsak član ZSJ na eno ali več uredniških mest. Uredniška mesta določa na predlog uredništva plenum UO. Dosedanji uredniki lahko ponovno kandidirajo za isto ali drugo uredniško mesto. Seznan izvoljenih urednikov se objavi v Tribuni.
16. Uprava: Upravni delavci opravljajo sekretarske, blagajniške, kartotečne, arhivske in druge podobne posle. Sistemizacija delovnih mest in honorarje določa zbor delovne skupnosti s pravilniki.
17. Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejme skupščina ZSJ. Sprejeti statut se objavi v Tribuni.

Česa vsega kriv je socializem

V novoletni številki Tribune sem med drugim prebral v rubriki Aktualna polemika tudi sestavek Evalda Flisarja »Je socialistična enakost vredna 20 dinarjev?«. Ker se mi omenjeni sestavek zdi nekoliko preveč pesimističen in nekatera člankarjeva mišljenja preveč splošna in enostranska, sem se odločil na-

pisati tole »protiutež«, če lahko tako imenujem svojo polemiko.

Pravijo, da smo študentje progresivna in tudi kritična sila. Drži. Drži pa tudi to, da se je kritika v zadnjem času močno razširila — tudi med študenti — kar je treba sicer pozdraviti, vendar samo takrat, kadar hoče tisti, ki kritizira, s svojo kritiko vplivati, da bi se dejansko stanje izboljšalo. Prvi pogoj za uspešno in nam zaželeno kritiko je, da stvari konkretiziramo, predvsem pa pri kritiziranju ne smemo zaiti v zlonamernost, ali v tisti svoji vmešati med slabe tudi dobre stvari, ki, kakor pravimo, niso nič krive.

V zvezi z razglabljanjem o Flisarjevem članku se lahko vprašamo: »Ali je res socializem kriv, da ima restavracija Triglav v Ljubljani nekaj miz pogrnjenih in nekaj ne, in da ONI plačajo za kosilo 250 dinarjev, ti pa le 170 dinarjev?«

Ne samo kakšen »socialističen fanatik«, ampak vsak trezno misleč človek bo dejal, da ni. In vendar dobimo ob članku »Je socialistična enakost vredna 20 dinarjev« ravno občutek krivde socializma.

Vedeti moramo, da je pot v socializem in naprej v komunistično družbo dolga in izredno naporna. Ne moremo si torej privoščiti nobenih »velikih skokov«, kot to mislijo nekateri. Ob tej dolgi in naporni poti se večkrat pojavijo razne nepravil-

nosti, ki jih skušamo odpraviti in jih tudi uspešno odpravljamo. Če bomo pravkar napisano spoznanje posplošili, bomo prišli do zaključka, da je vsake nepravilnosti kriv socializem. Ravno to pa misli odstotek tistih, ki še niso v letu 1965, odstotek nezaupljivcev, omahljivcev in reakcionarjev, ki s takšnim svojim mišljenjem socializmu in še marsičemu drugemu škodujejo.

Kaj je torej konkretna stvar, zaradi katere je nekdo (in tudi jaz zdaj) prelił nekoliko črnila? Slaba opremljenost samopostrežnega dela restavracije Triglav in slaba kvaliteta hrane na tem delu. Prav je, da o tem mislimo in pišemo, vendar se mi zdi, da je tov. Flisar pristopil k razglabljanju o tem napačno. Vmešal je namreč stvari, ki niso prav nič krive, če je hrana v samopostrežnem delu restavracije Triglav slaba, mize nepogrnjene, brez pepelnikov itd. In — ali je pri vsem tem res tako sramotno porušeno naše minimalno občutje enakosti?

Kaj pa, če pogledamo stvar še z drugega vidika, namreč s tega, da nihče nikogar ne sili, kje naj je in da nikomur ni prepovedano sestiti za pogrnjeno mizo — ali je potem socialistična enakost še ogrožena?

Kaj bi tov. Flisar šele napisal, če bi se spomnil na bar, ki ga samo stena loči od trgovine — in v tem baru je buteljka

po 3500 dinarjev, v trgovini onkraj stene pa prav taka buteljka po 700 dinarjev. Ali to ruši socialistično enakost? Ali si morda kdo predstavlja enakost kot uniformirano množico (ki ima po možnosti še enako barvo oči in las)? Odgovor sploh ni potreben.

Prav smešen pa se mi zdi odstavek (in ne samo meni), v katerem Flisar govori o večvrednosti »bencinarjev« — lastnikov avtomobilov. O čem takim pa res malo razglablja. Morda samo tisti, ki mu je fant z avtomobilom speljal dekle, vendar še ta za to ne krivi socializma.

Prepričan sem, da je pretežna večina ljudi, ki bodo brali ta sestavek, že prešla fazo pubertete, zato absurdnosti nekaterih Flisarjev idej v sestavku »Je socialistična enakost vredna 20 dinarjev?« ni treba posebej poudarjati in iz množice protargumentov izbrati dva ali tri ter z njimi formalno dokazati — ne anarhijo ter destruktivnost — le pomanjkanje znanja in preveliko kritizersko lhto. Raje bi dal prizadetemu dvajset dinarjev, da bi sedel za pogrnjeno mizo — seveda bi mu pri tem povedal, da se o socializmu lahko piše z vsaj malo bontona — kot pa bral še kakšen tak njegov »konstruktiven« članek in — verjemite mi, da tega nisem napisal iz zlobe.

Vladimir Vidmar

Namesto „O nekem kritičnem fenomenu“

Dragi Dim!

Ker si se zanimal in povpraševal, kako mi je pri srcu in kako sem reagiral na tvoje »početje« na straneh novoletne številke Tribune, sem se odločila, da ti potešim radovednost. In to toliko bolj zato, ker si mi dal slutiti, da ti je zares veliko do tega. To moj odločitev pa je še podprl tvoj prijazen in vljudni — tak si

vedno bil — telefonski poziv, v katerem si me prosil za »popoldanski razgovor«. Bila sem kruta in se tvojemu povabilu nisem odzvala. Tvoja pozornost me je takrat sicer ganila, vendar pa nisem mogla razumeti, kako da pred svojim »početjem« v Tribuni nikoli nisi čutil potrebe po takem razgovoru.

Od vsega, kar si zapisal, so me najbolj pretresle tvoje besede o moji moralni kvalifikaciji. Sklenila sem, da se bom poboljšala. Takoj sem prelistala Mladino in se poglobila v tvoje pisanje ter strmela nad tvojim kritičnim duhom in nad tvojim izbranim načinom izražanja. Tujke, s katerimi kontinuirano in koncentrično atakiraš dojemljivost bralca (ki slutiti, da se pod težo besed vendarle skriva čista misel in da pod njo žari plamen moralne kvalificiranosti), so tako rekoč jrapantne.

Vesela sem, da se lahko učim iz teh tvojih člankov, še več, da lahko iz njih črpam bogate izkušnje. In srečna sem, da se učim od tebe, od kolege, ki je takorekoč mojih let, moja generacija.

Toda oprostiti mi boš moral, če se pri vsem tem le ne morem znebiti vtisa, da je tvoje »početje« v Tribuni del tvojega ambicioznega, planiranega in s perspektivo obogatnega prizadevanja, da bi svojim kritičnim tendencam čimprej in kakorkoli že našel mesto pod soncem naše publicistične in da bi se tako čimprej postavil na tribuno poleg elite, ki suvereno povzdiguje ali uničuje umetniške stvarit-

ve... Občudujem te, kako si v teh prizadevanjih nagel, hlasten in kako stopaš tako rekoč iz zibelke naravnost na časno tribuno veljakov. Vidim, da pri tem ne zanemarjaš nobenih sredstev... Tvoji stavki so uničujoči, nekompromisen si kot križarjev meč in učinkovit kot Lukrecijino bodalo. Ni dvoma, uspel boš! »Kdor drugemu jamo koplje, je svoje uspeha kovač,« ukazuje ljudski rek. Tako bodi.

Dovoli, dragi Dim, da te ponižno in ukaželjno opomnim na nekaj stvari, ki so se mi ob branju tvojih člankov zdele še posebno pomembne. Seveda ne bom citirala odlomkov tvojih misli, ker nisem tako spretna kot ti (ki znaš iz celote iztrgati stavek, nekaj stavkov, in imaš lahko ob tem svoje užike...). V svojem pisanju si namreč tako monoliten, tok tvojih misli se vleče kot povest o jari kači in je opleniten s tolikimi izbranimi tujimi izrazi, da se navadnemu smrtniku, kakršen sem jaz, kar malce zmede... Tako ugotavljam, kako daleč za teboj sem še in da bom morala pojesti še veliko publicističnih žgancev, če se bom hotela približati tvojemu nivoju. Toda, ali se ne bom potem oddaljila od tistih, za katere naj bi ti in jaz pisala?

V tvojih sestavkih sem iskala »kritični fenomen«, tisto, kar te dviga in kar ti daje moč sukati svoj meč. Zdi se mi — ne zameri — da si, kar se same kritičnosti tiče, zelo skop v besedah (te so seveda zelo tehtne, prodorne in samsuverene), zato pa posvetiš več pozornosti obnavi

vsebine dela in »zadržanju igralcev! To ti daje seveda lepo priložnost, da se razžiš in razpišeš ex-cathedra in sploh. Če imamo pri tem v mislih tvojo kritiko »Jage babe«, »Cetrlega četrta« ali Kavčičeve knjige »Od tu dalje in tako naprej,« verjemi, je to povsem namerno.

Sedaj pa si držnem meniti, da sva pravzaprav oba v istem čolnu, da sva oba še kar precej mlada in da se bova na tem svetu še velikokrat motila, da se bova morala še veliko tega naučiti, da bova morala še marsikaj izkusiti.

Končam pa naj to pismo s stavkom iz tvoje kritike »Bolj kot Tangente mimo-bežnice«, v kateri si zapisal: »Za sklep tiha želja: da bi znali še kaj drugega povedati o svojem času kot to, da se sem in tja srečamo z neuslišano ljubeznijo — če pa že hočemo to povedati — povejmo v razumljivem jeziku in skozi osebe iz krvi in mesa.« Prepričana sem, da te besede oba razumeva enako in prizadevala si bom, da mi bo ta stavek eno izmed vodil pri nadaljnjem delu in da mu boš tudi ti postal zvest; saj je tvoje.

Tovariš Dimitrij Rupel, s spoštovanjem Vas pozdravlja tovarišica

Vesna Marinič

P.S.: Uredništvu Tribune se opravičam, če je ton tega sestavka premalo resen. Toda hotela sem ostati na nivoju, ki ga je nakazal tovariš Dimitrij Rupel. Prav zaradi tega upam, da ga bo moč objaviti v vašem cenjenem listu.

O objektivnem obveščanju

Tovariš urednik!

Skrb, s katero se »Tribuna« že dalj časa zavzema za objektivnejše obveščanje naše javnosti o vseh pomembnih dogodkih in odločitvah, je gotovo zelo koristna in po svoje hvalevredna. Res je na tej poti še mnogo nerešenih vprašanj in ovir, ki gotovo niso samo objektivnega značaja. Zato bo nedvomno zelo zanimivo, če po-

gledam tudi prakso, ne samo teorijo našega glasila.

V zadnji (novoletni) številki je npr. uredništvo posvetilo razmeroma veliko pozornost razgovoru o revialni situaciji v študentskem naselju. Lepo in prav, saj je že udeležba na tem razgovoru pokazala, da študentje nismo indiferentni do tega pomembnega področja našega kulturnega življenja. Popolnoma drugačno sliko pa dobimo, če malo pogledamo članke, ki so o tem objavljeni.

R. Močnik v svojem prispevku polemizira z Janezom Stanovnikom (ne da bi objavili istočasno en sam stavek ali misel J. Stanovnika!). P. Čelik in M. Krivic kritizirata »delo« zaradi njegove neobjektivnosti: prvi v zvezi s poročanjem o revialni situaciji pred tem razgovorom, Krivic poročanje o samem razgovoru. B. Pašu je uredništvo objavilo njegovo razpravo na tem razgovoru, v kateri postavlja nekaj konkretnih in nekaj retoričnih vprašanj glavnemu odboru Socialistične zveze, ne da bi se uredništvo potrudilo in objavilo vsaj tiste misli iz razprave tov. Vide Tomšič, v katerih zelo na široko in argumentirano pojasnjuje stališče GO SZL Slovenije do »Sodobnosti« in revialnega področja sploh. Če je imelo

uredništvo vsaj približen namen objektivno prikazati tok razprave na tem razgovoru, bi moralo poleg vprašanj objaviti tudi odgovore, sicer meče to zelo čudno luč na njegovo objektivnost. V lanskih številkah (zlasti v razpravi ob ukinitvi »Perspektiva«) so tovariši iz uredništva večkrat poudarjali, da bi radi objavljali tudi polemične članke, ki bi določen problem osvetlili z več strani, pa ne dobijo prispevkov. Zdi se mi, da je imelo uredništvo tokrat na razpolago vsaj zapisnik razgovora o revijah, kjer bi si lahko izbralo za objavo vsaj vse pomembne razprave in stališča. Če uredništvo tega ni napravilo, me zanima, kakšni nagibi so vodili uredništvo za tako izrazito pristransko informiranje študentske javnosti, oziroma konkretno: kakšna je uredniška politika »Tribune« in v kakšni meri se izraža v tem konkretnem primeru. To vprašanje bo nedvomno zanimalo tudi širšo študentsko javnost.

Maca Demšič

Pripomba uredništva:

Ker je pričujoča številka Tribune zadnja v tem semestru, odgovarjamo na zastavljena vprašanja Mace Demšič takoj. Strinjamo se z njeno zahtevo po objek-

tivnejšem poročanju našega časopisja sploh, še posebej Tribune. Vendar pa iz njenega prispevka ni mogoče zaslediti konkretnih poptokov za izboljšanje stanja, o čemer konkretno govori, je zahteva po nekem objektivističnem poročanju, ki naj čim pozitivističneje poda vsa dejstva, ne pa zahteva po objektivnosti, ki naj se skuša čimbolj približati dejanski resnici.

Odgovori na konkretna vprašanja:

Članek B. Paša je bil poslan na uredništvo že pred razgovorom o revialni situaciji v SN in torej ni bil objavljen kot njegov razprava z razgovora. Ostali avtorji so se v svojih prispevkih poskušali približati dejanski resnici in Maca Demšič nikjer ne dokaže, da so njihove ugotovitve napačne. Zato njena kritika v tej smeri ni konstruktivna. Iz vsega tega je tudi jasno, da naš namen ni objavljati deskriptivne zapisnikov, čeprav bi jih imeli pri roki, kar pa v tem primeru ni bilo. Pač pa bi z veseljem objavili članek Mace Demšič, v katerem bi poskušala podati objektivno sliko, tega razgovora v SN in revialne situacije sploh.

PREVEČ HKRATI

(VISOKO ŠOLSTVO MAJHNEGA NARODA S PREVELIKIMI OČMI)

III.

Nekateri neodgovorni ljudje, in čisto mogoče je tudi kakšen odgovoren med njimi, širijo govoricke, da so dobile visoke in višje šole v pretres osnutek zakona o visokem in višjem šolstvu, ki ga je izdelal en uradnik v treh dneh. Če računamo, da je ob njem presedel samo v Ljubljani kakšnih 500 razburjenih in pretresenih visokošolskih profesorjev pa kratke, skromne 4 ure (in to je seveda zelo malo), od katerih je vsaka vredna skromnih 1500 dinarjev (in to je spet zelo malo), je ta osnutek in spoznanje, da trodnevni proizvod nekega poljubnega, zakritega in nenajdljivega uradnika ni uporabljen — kajti univerzitetni svet baje ni odločil tako, kakor sta poročala Delo in Tribuna —, stalo družbo vsaj 3 do 4 milijone dinarjev! Drag osnutek!

Toda naj je še tako drag in neporaben in navratnanosniško površen, naj se ga je ljubljanska univerza odkrižala tako ali drugače, eno dobro lasnost vendarle ima: s tem, ko je poskušal kodificirati stanje v našem visokem in višjem šolstvu, ko je poskušal to stanje povzeti v pravno formulacijo, je jasno, z logiko in nelogiko pravne besede popisal neurejenost tega stanja; opozoril še enkrat na meglenost naših predstav o tem, kaj in kakšna naj bo naša reformirana visoka šola; na meglenost naših nazorov o samoupravljanju na tem področju in še na drugega več. Sočasno izdelana merila za financiranje visokega in višjega šolstva — izdelal jih je republiški šolski sklad — so ob konjunkturični in v posamičnih odločitvah na moč čudni kategorizaciji visokih in višjih šol po funkcionalnosti oziroma funkcionalnih izdatkih to problematiko konkretizirala in zaostila. Kratko pojasnilo: nova merila so razdelila visoke in višje šole po tem, koliko naj bi stalo njihovo funkcioniranje, v štiri različne skupine: v nižjih so, bolj ali manj tkim, humanistične, v višjih pa ostale šole. Razlike med dohodki pri šolah I. in IV. skupine so približno tile: šola IV. kategorije prejme na vpisanega študenta in diplomanta 48.000 dinarjev več od šole I. kategorije (ca 320 odst.), za uro vaj 1400 din več (450 odst.) in za uro predavanja 500 dinarjev več (ca 180 odst.). Pri tem se lahko neoparabljena sredstva, ki so ob dodelitvi predvidena za funkcionalne izdatke, porabijo za osebne dohodke. Z drugimi besedami — takšna kategorizacija z ničemer ne jamči, da bodo denar, ki so ga šole prejle za materialno funkcioniranje, za to tudi porabile. Nasprotno: že doslej je obstajala praksa, da so visoke in višje šole, ki so se pokazale bolj »iznajdljive«, prikazovale izdatke za materialno funkcioniranje višje, kakor pa so v resnici bili; efekt se je seveda na koncu pokazal v veliki neizenačenosti osebnih dohodkov na različnih tovrstnih šolah. V prvotnih proračunih za tekoče leto sta menda za materialno funkcioniranje zahtevali manj kot za osebne dohodke le ekonomska in filozofska fakulteta. Zdej se je stvar toliko spremenila, da so nova merila dolgoletno prakso pod geslom »Znajdi se!« le še po svoje uzakonila; prelinjanje sredstev niso mogla preprečiti, ker bi to bilo menda protustavno, čeprav bi to bilo edino sredstvo proti zlorabi. Ustava oziroma zakonski predpisi so pri ustreznih določilih imeli seveda pred očmi materialno proizvodnjo, kjer brez obratnih sredstev in surovinskega materiala seveda ne gre, tako da so zanje delovne skupnosti prisiljene odvajati določen del ustvarjene vrednosti; na šolah to ni nujno in je odvisno predvsem od dobre volje in zavesti njenih delavcev. Iz postavk za materialno funkcioniranje si lahko odvedem toliko in toliko za osebne dohodke, pouk pa bo zato pač nekoliko bolj verbalen. Togo prenašanje upravnih in samoupravnih oblik s področja materialne proizvodnje v območje intelektualnega in intelektualno-posredniškega dela seveda pospešuje neurejenost, zmeh in vročekrvnost, pri visokošolskih profesorjih pa budi posebne nagone, nad katerimi se utegne naša javnost zgroziti; tehnokratska sicer bolj zaradi lepšega, pa zato proletarska toliko bolj sveto in naivno odločilo.

V takšnem in tem obsegu je približno ta trenutek dnevna tema ustreznega razpravljanja. V bistvu je bolj ali manj vezan proizvod dolgotrajnejšega procesa.

I.

Ko sem bil pred leti referent za študijska vprašanja pri fakultetnem odboru ZŠJ, sem doživel to srečo, da sem se lahko udeležil začetkov tkim. študijske reforme. Zbral sem različne številke in skušal z njimi dokazati neurejenost študijskega režima: preobremenjenost s predavanji, nesistematičnost oziroma poljubnost teh predavanj, nedoločljivost izpitne snovi ipd. Ustrezne razmere so bile takrat dejansko precej neurejene, zato smo vsaj študenti to počeli z vsem srcem. Vse ostalo je prišlo kasneje: stopenjski sistem, inverzija (ali je komu že danes jasno, kaj je to — praktično?), vsako leto drugačni, reformirani, načrti itd.

Zdej, ko imam še zmeraj srečo, da lahko ob blizu opazujem plodove vseh reformativnih prizadevanj, me navdaja občutek, da smo tiste notranje, interne razmere ta čas vsaj približno uredili, prečistili, pognali v tek, dinamizirali, da pa je

neurejenost prestopila v širše okvirje. Kmalu potem, ko smo se zagnali v notranje reforme oziroma ureditve študija, smo začeli še z dvema preoblikovalnima gibanjima: vzporedno z uvajanjem samoupravljanja v naše gospodarsko-družbeno življenje smo začeli v visokem šolstvu z reformo upravljanja, — vzporedno z množičimi se klici po strokovnih kadrih in s krepitvijo določenih decentralističnih (pogosto lokalističnih) tendenc pa s kvantitativno reformo (beri množitvijo) visokega in višjega šolstva. Vse tri reforme so tekle, še zmeraj tečejo, in prav nič ne kaže, da bi prav kmalu prenehale teči, obenem. Hkrati, ko nimamo še nobene trdne, izkustveno oprijemljive prdstave o tipu nove visoke in višje šole, kakršno si želimo (?), ustanovlja zmeraj nove in nove ustrezne zavode, jih v to nepredstavstvom vključujemo in jih silimo, da si vsaka po svoje ustvarja pojme o tem, kaj naj bodo; ko še nismo niti dobro preizkusili nekaterih bolj ali manj eksperimentalnih oblik akademskega študija, jih že ukinjamo oziroma ilegaliziramo, ko nočemo zanje v imenu novih reformativnih posegov potrditi programov; po vzorcu samoupravnih organov v gospodarstvu uvajamo vse mogoče oblike samoupravljanja, ne da bi prej zbirali nekatere osnovne pojme o specifičnosti intelektualnega dela, oziroma tega dela na univerzi posebej. Pa še pri prenašanju nismo dosledni. Ko se npr. sestane ves fakultetni delovni kolektiv na tkim. fakultetni skupščini, ni to najvišja in odločujoča instanca, kakor bi to razumno sledilo iz osnov naše družbene ureditve, marveč se lahko ta delovna skupnost samo platonično pogovarja med seboj: njene pravice so zgolj posvetovalne. Prav zato nam npr. tudi še danes ni jasen status študenta v visokoškolskem samoupravljanju. Takó z nejasnostjo funkcionalnih oblik nastaja ob vzporedni množitvi visokih in višjih šol določen kaos v organizaciji oziroma funkcioniranju visokega šolstva.

II.

Seveda pa omenjena neurejenost ni le dosežek nesmotrne hkratnosti vsaj treh reformativnih procesov, marveč tudi sad pre malo študijoznega upoštevanja nekaterih skupin faktorjev, ki so za nemoten in zdrav razvoj visokega in višjega šolstva lahko določilnega pomena.

— Kvantitativna ekspanzija (reforma) visokega in višjega šolstva, o kateri je bilo doslej bolj malo govora, se je začela hkrati z močnejšimi decentralističnimi sunki tako rekoč na vrat na nos. S tem navratnanosništvom se je seveda praktično in teoretično odprlo tole osrednje vprašanje: Kdor vsaj malo pozna strukturo visokega šolstva, ve, kako dolgotrajen proces je lahko notranje, strokovnoznanstveno formiranje visoke šole; da to še zdaleč ni le stvar formalnega akta in materialne osnove, marveč predvsem intelektualno-strokovnega potenciala, ki ga premore kulturno zaokroženo območje, — in da je, če ta prvi pomišljaj zaradi bolj praktičnih ambicij opustimo, raven vseh tistih višjih šol, ki so si zastavile kot izključni smoter vzgajanje za prakso porabnih poznavalcev, odvisen od ravni, razvitosti in trdnosti znanstveno-raziskovalnih dosežkov oziroma znanosti svoje stroke. — Kako smo ob ustanavljanju novih višjih in visokih šol vskladili to dvoje? — Beremo npr., da je mariborska pedagoška akademija formalno visoka šola in smo veseli tega. Hkrati pa se spraujemo, kakšni so bili habilitacijski postopki, ki bi jamčili kvaliteto v okviru kakovostnih norm, kakršne so se v tradiciji slovenskega visokega šolstva izoblikovale za to. Drugič — in to je morda huje — odpiramo še eno visoko šolo, ne da bi prej vsaj približno poskrbeli za razvoj znanstvene osnove nekaterih strok, ki imajo v njej svoje nove stolce. Primer: Zgodovina slovenske književnosti kot ena izmed znanstvenih dejavnosti, okrog katere se je sformirala sodobna slovenska znanstvena misel, premore danes na matični stolici na univerzi v Ljubljani dva docenta — ob svoji ustanovitvi 1919. leta, ko smo komaj pogledali iz avstroogrške monarhije, je premogla dva redna profesorja; fesorjev in docentov ter 10 asistentov

(v Ljubljani 3) — in to ne glede na to, da beograjska katedra ni edina na področju SFRJ, ki bi se osrednje ukvarjala z zgodovino hrvatskosrbske književnosti. Po drugi strani za zgodovino slovenske književnosti nimamo znanstvenega inštituta (pri SAZU obstaja zgolj nominalno) in sloni torej vsa znanstvenoraziskovalna katedra v Beogradu dela 7 proskovalna osnova naših ustreznih visokih šol na bolj ali manj individualnih prizadevanjih; na univerzi, kjer bi to bilo glede na značaj njenega dela možno, pa prelude pedagoške obremenitve (na predavatelja in asistenta po 50 slušateljev) tako delo ob številčno predaprilski zasedbi onemogočajo. — O smotni skrbi za znanstveno osnovo stroke, za katero bi takšne nove šole usposabljal, potemtakem ne more biti govora. V najboljšem primeru lahko — ko nismo uredili niti tistega, kar imamo — nove višje in visoke šole, pa naj so še tako dobronamerne, predstavljajo le nekakšen pedagoški servis, ki pridodaja predvsem tisto količino znanja, kolikor ga je reformirana gimnazija spotoma zgubila. Če pa bi se usmerile v znanstvenoraziskovalno delo, bi bile podvržene enakim stihiji, kakor vse tradicionalnejše, že obstoječe ustanove.

Omenjeni razvoj spremlja hkrati dobršna mera čudno deformirane mentalitete, ki z bistvom visokoškolskega dela nima posebne zveze; kajti kako bi si drugače kakor iz predstave, da se da visoko šolo ustvariti že z administrativnim aktom in relativno zagotovitvijo sredstev, razlagali dejstvo, da dve delovno enaki šoli (mariborska in ljubljanska pedagoška akademija) že takoj ob ustanovitvi oziroma prekvalifikaciji rangirata formalno različno visoko: da je ena visoka in druga višja šola? Ali pa da ima ena menda dekana (za reciprociteto? — višja), druga pa ne? — Prepričan sem, da je svoječasna sicer prav nič simpatična razprava okrog doktorskih naslovov med študenti na ljubljanski medicinski fakulteti vzniknila iz prav takšnega vzdušja. Razlike med šolami se z golim pravnim uredjenjem oziroma odrejanjem kvalitet in rangov nazven brišejo, megljo — in to rodi posledico, da se starejše, tradicionalnejše šole krčevito borijo za svoj renome tudi na tej ravni: z bolj ali manj upravičeno razvejanimi akademskimi naslovi želijo nazven diferencirati kvaliteto; — nove — po drugi strani — s široko nanovnim kadrom iz prakse, pa skušajo zaradi nadaljnega navideznega izenačevanja kar se le da izenačiti tudi akademske naslove.

Prav zadnji čas lahko opazamo v smislu takšnih pojmovanjških poškodb poskuse, prenesti bistvo razpravljanja o strukturi visokega in višjega šolstva na ozemlja lokalističnih nasprotij in čustev. — Po prepričanju in poreku sem vsaj na pol štajerc in hkrati pomilujem vse — ali pa sem oprezen pred njimi —, ki se »čutijo« po narodnosti »Jugoslovane«, toda to vse me ni osvobodilo hudih pomislekov, ki sem jih porajal ob branju t. im. »Mnenj k vprašanju za razpravo o odprtih problemih nadaljnjega razvoja visokega šolstva«; ta mnenja so izdelek »Združenja visokoškolskih zavodov Maribor«, osnovni ton pa jim daje superiorna vehemence na kritiziranju univerzitetnega šolstva (beri: Ljubljana) in še odločnejša samozavest v poudarjanju lastne uspešnosti (Maribor); odločno omalovaževanje in podcenjevanje teoretične misli oziroma ustrezne izobrazbe v primeri s praktičnim delom (mojstrska mentaliteta?), prikrite grožnje v različne smeri, ultimativne zahteve in še drugega več. — Takšno podarjanje »mi« — »vi« ter krepitve zavesti o možni bližnji ločitvi in cepitvi slovenskega visokega in višjega šolstva v kranjsko ter štajersko varianto — kakor so svojčas poskušali z danjico in metelčico, Dunaj pa je to podpiral — seveda ne more niti najmanj prispevati k ureditvi našega visokega in višjega šolstva; še več: pomembno škodo lahko utрпи integralna slovenska kultura z gospodarstvom vred. — Seveda se bodo ustrezne tendence proti porajale prav zato, ker smo s kvantitativno reformo prehiteli svoje speljevanje iskanja na takšen led najbolj primerno mižanje pred resničnostjo vprašanja.

Drugi osnovni kriterij za oblikovanje in razširjanje našega višjega in visokega šolstva je pogojen z materialnim zaledjem narodne kulture. Zmeraj se bobneče trkamo po prsih svojega marksizma, praktično pa so nam pogosto tuje nekatere neobhodne osnove. Če nam namreč ne bi bila, bi se pred porajajočo se ekspanzijo visokega in višjega šolstva zaustavili s temle močno preprostim vprašanjem: Ali je naše materialno zaledje v resnici toliko pri moči, da bo vse, kar smo spočeli, pošteno in brez krpanja preneslo? Ali bomo vse te šole in njihovo delo lahko dostojno plačevali? Ali ne bi kazalo prej temeljito proučiti, do kolikšne mere zadoščajo že obstoječe zmogljivosti, preden ustanovljamo nove, sporedne šole? In če že želimo na vsak način decentralizirati, zakaj potem ustanovljamo tekstilno fakulteto v Ljubljani kot splošnokulturne ne pa tekstilnem središču, skoraj hkrati pa nekaj podobnega tudi v Mariboru, kjer je takšno ustanavljanje glede na zaledje na vsak način bolj uместno? Ipđ. Kako je ponekod z razvojnimi možnostmi stroke in znanosti v takšnem navzkrižju nepreračunljivosti, smo na nekem bežnem primeru opozorili že prej. Šele praksa nas mora potem zmeraj znova opozorjati, da smo kljub pluralističnim popadkom v resnici le majhen narod s prevelikimi očmi. Po zadnjih merilih za financiranje visokega in višjega šolstva — in ta merila niso pretirana — menda že pred startom manjka toliko in toliko sto milijonov, ali celo toliko in toliko milijard za njihovo praktično aplikacijo. (Trenutno pa je — za primer — povprečje osebnih dohodkov na visokih šolah pod ustreznim povprečjem, kot ga kažejo delavci v produkciji elektrike.)

Opisani deficit v nazorih in računih pa se na žalost večkrat ne omeji le na posledice v visokem šolstvu. Do kam lahko teže, bo mogoče vsaj približno nakazal primer: mariborski okrajni šolski sklad podpira iz svojih sredstev tudi nove višje in visoke šole v Mariboru; samo pedagoška akademija je v preteklem letu iz tega sklada prejela približno 30 milijonov dinarjev (prof. dr. Očepek, predsednik republiškega šolskega sklada), podobnih šol pa je seveda v Mariboru precej. Če po drugi strani vemo, da je okrajni šolski sklad sicer namenjen predvsem financiranju srednjega šolstva, mora to šolstvo z otekanjem sredstev drugam nujno utreti določeni primanjkljaj. In res se ta hip spomnimo različnih dejstev: svoječasnih hudokravnih razprav o financiranju srednjega šolstva v tem okraju; spomnimo se npr. dopisa, ki ga je vaš list pred slabimi meseci objavil — kako za podeželske srednješole v Mariboru skrbi škofijski ordinariat, medtem ko se vsa skrb ZK zanje omeji na priporočila, da je treba na »jemenatarjev paziti; spomnimo se svoječasnega dopisa v Delu, kako je neki profesor s soboške gimnazije premenjal službo in v gospodarski organizaciji zasluzil posled 4-krat več — ter zraven pri taknem se podobno o današnjem stanju te gimnazije, ko na njej učijo le še štirje redno zaposleni profesorji, medtem ko vse ostalo opravijo najrazličnejši honorarici najrazličnejših (ne)kvalifikacij. Itd. Ipđ. Ni težko uginiti posledic, če bi se takšno rezanje kruha spremenilo v splošno prakso: kmalu bi pri nas mrgolelo visokih in višjih šol najrazličnejših rangov in ugledov, nanje pa bi prihajali študirat malo manj kot analfabeti, ki jim zanemarjena in razvrednotena srednja šola (po možnosti celo župnega značaja) ne bi mogla dati kaj več, kakor že danes predpisujejo sicer odločno prenatrpani, nabrekli in otekli »reformativni učni načrti za osnovne šole. S tem pa bi bile seveda višje in visoke šole višje in visoke kmalu le še formalno, dejansko bi se morale prilagoditi (kot se morajo pogosto prilagajati že danes) vpisanim študentom in njihovi »srednješolski« izobrazbi: sprevergle bi se dejansko v nekoliko boljši tip srednje strokovne šole. To pa še toliko prej, kolikor bolj bi si prizadevale popraktizirati svoje delovanje. (Ne glede na to, da bi prepoudarjena praktičnost nujno povzročila nehalno in neskončno razvejevanje oziroma specializiranje oziroma širjenje takšnega šolstva: teorija združuje različne profile strokovne izobrazbe, praksa jih nujno ločuje.)

IV.

Prostor mi ni dopuščal, da bi s tem zapisom presekel učinek fragmentarnosti, da nisem podrobneje spregovoril o meglenih teoretičnih izhodiščih, ki jih premoremo za samoupravljanje v kulturi in s tem tudi v visokem šolstvu; ali v relativno spremenjenih razmerah o študentovskih materialnih možnostih, kar vse bi bila podoba jasnejša in kompletnejša. Nanizal sem le nekaj delnih vprašanj, ki pa so ta trenutek mogoče najznačilnejša in utegnejo predstavljati začetke trajnejših bolecín, če jih ne bomo neutegoma vsaj poskusili ozdraviti. Predysem pa se mi zdi važno, da začnemo enkrat govoriti, ne o tem, koliko milijard damo za visoko šolstvo, marveč kako in do kakšne mere gospodarno smo jih naložili.

Matjaž Kmecl

REFERAT

Nadaljevanje z 2. strani

da se v skupnem številu študentov zmanjšuje odstotek študentov iz kmečkih družin in da odstotek študentov iz delavskih družin stagnira, izkoriščajo nekateri za razlago, da se v tem kaže zapostavljanje delavcev in kmetov nasploh, drugi pa pri tem izhajajo iz načela delitve dohodka po delu in menijo, da je to popolnoma normalen pojav. Vendar je neizogibno, da neodvisno od tega načela zagotovimo možnost sposobnemu dijaku in študentu, da si pridobi visoko izobrazbo ne glede na svoj socialni položaj, zveze za dodelitev štipendije itd. To je pomembno vprašanje, ker ni vseeno, na kak način in od kod iz haja bodoča inteligenca, saj gre za formiranje visoko kvalificiranih strokovnjakov, ki naj progresivno spreminjajo stvarnost.

Gmotnih problemov je še veliko. Rad pa bi opozoril samo še na nekaj: ni dovolj zagotoviti samo osnovne življenjske pogoje. Prav tako nujno je učinkoviteje reševati probleme družabnega, kulturnega in športnega udejstvovanja študentov!

V zadnjem letu je bila za študente značilna veliko večja razgibanost kot v prejšnjih letih. Razprave med študenti so čedalje bolj živahne in sproščene, različnih zborovanj, predavanj in drugih oblik se udeležujejo v čedalje večjem številu, načenjajo najrazličnejša vprašanja, skratka, čedalje močnejše prihaja do veljave želja biti čimbolj aktiven faktor pri reševanju problemov svojega dela na fakulteti kot tudi pri obravnavanju širših družbenih vprašanj. Zaradi različnih ocen tega dogajanja, nekaterih negativnih pojavov in pomanjkljivosti v delovanju Zveze komunistov na univerzi v teh procesih je neizogibno, da poskušamo najti odgovor na dve vprašanji: kje je vzrok za veliko večjo razgibanost študentov, ki sega čez doslej znane »tradicionalne« meje, in pa, ali je Zveza komunistov na univerzi sposobna voditi to gibanje, seveda ne administrativno, temveč idejno, in v čem so napake in pomanjkljivosti njenega dosedanjega dela.

Razvoj naše družbe, uresničevanje samoupravljanja in čedalje večja demokratičaracija povzročajo tudi med študenti vse večjo živahnost in samostojnost, prihaja do novih pobud in večjega družbenega angažiranja, pri tem pa nastajajo tudi novi problemi, ki so izraz sedanjih protislovij in njihovega vpliva na mlade ljudi. Natančnejši pogled v vsebino letošnje angažiranosti ljubljanskih študentov nam pokaže predvsem naslednje: premalo so reševali osnovne probleme svojega dela in življenja na fakulteti, zato pa so se mnogo bolj usmerili v kritiko in obravnavanje širših družbenih problemov. In če so nekoč pretežno reševali nekatera študijska in materialna vprašanja in se udeleževali delovnih akcij, danes toliko bolj obravnavajo širše družbene probleme. Na to brez dvoma učinkuje veliko večje možnosti in bolj sproščena kritika, zelo verjetno pa tudi omejene možnosti dejanskega angažiranja pri reševanju problemov njihovega življenja in dela. Po skoraj izključni usmerjenosti k nekaterim, pogosto manj pomembnim notranjim in organizacijskim vprašanjem, so začeli posegati v širša, zunanja družbena vprašanja. To dejstvo smatram za zelo pozitivno, ker je dejanska integracija študenta v družbo možna le, če je njegovo delo pri reševanju problemov življenja na fakulteti povezano z njegovim spoznavanjem širših družbenih procesov in vključevanjem v te procese. Na sedanji stopnji razvoja je popolnoma nemogoče omejevati se le na eno ali na drugo področje, temveč prav nasprotno — ustvariti je treba možnosti, da bo to angažiranje postalo vsebinsko čimbolj bogato in učinkovito.

Kakšen je danes študentov položaj na univerzi in v družbi in v kolikšni meri lahko rešuje in obravnava tako univerzitetne kot tudi druge družbene probleme? Ze površen pregled nam pokaže tole: študent ima premalo možnosti, da bi lahko občutneje vplival na vprašanja študija in dela na fakulteti in na svoj materialni položaj, skratka, da bi odločal o vprašanjih, ki so zanj bistvenega pomena. Ker doslej samoupravljanje na visokih šolah ni bilo razvito in je zaostalo za celotnim razvojem, kot tudi zaradi študentovega specifičnega položaja v tem sistemu, je leta še vedno bolj v položaju objekta, ki na mnoga bistvena vprašanja ne more vplivati. Če pri tem upoštevamo še sedanjo stopnjo idejnosti pouka in družbene vzgoje mladih, probleme materialne eksistence množice študentov, preobremenjenost s študijem in vajami, potem je jasno, da študent še ni v takem položaju, da bi lahko tudi kot upravljalec v večji meri sodeloval v življenju na univerzi.

Želja mlade generacije, da bi bil čimbolj neposreden nosilec napredka, da bi bil aktivno vključen v družbeno dogajanje, pa je prav tako izrazita, ali pa še bolj kot pri prejšnjih generacijah, kar je brez dvoma posledica razvitejšega samoupravljanja in demokracije. Zdi se mi, da to in pa želja biti aktiven del dinamičnega družbenopolitičnega življenja povzročata kljub vsej izoliranosti od konkretnega družbe-

nega dogajanja posebno obliko družbenega angažiranja — kritiko oziroma različne zahteve, naj se odpravijo pomanjkljivosti, opozarjanje na napake itd. Kritičnost mladih ljudi ni sicer nič novega in je vsekakor obstajala tudi že do zdaj, presenečajo pa njena intenzivnost, širina in usmerjenost tudi k problemom, o katerih se je doslej bolj malo razpravljalo. Nekaj dokaj formalna ideološka preučevanja so se spremenila v živahno diskusijo in boj mnenj, kritika obstoječih oblik dela (npr. Zveze študentov) pa je v svoji skrajni in negativni obliki pripeljala celo do teženj po avtonomnosti nekaterih oblik dela oziroma po tem, da se izločijo iz dosedanjega sistema dela Zveze študentov in prepuščijo le »zainteresiranim« študentom (list Tribuna, Čas in svet).

Ni dvoma, da študenti priznavajo in sprejemajo kot svoje cilje program ZKJ, ustavo in sklepe VIII. kongresa ZKJ, da pa pri uresničevanju teh programskih ciljev, pri vsakodnevem delu zavestnih sil

NOVOIZVOLJENI UNIVERZITETNI KOMITE

1. ALIČ Ladislav
2. BLATNIK Marija
3. BULC ing. Marko
4. CERAR ing. Srečko
5. DRAVINEC Jože
6. EKAR ing. Ciril
7. GORJUP Mitja
8. KAMNIK Janez
9. KAVČIČ Jože
10. KLINAR Peter
11. MENCINGER Borut
12. PALČIČ ing. Branko
13. PETROVIČ Krešimir
14. PIPAN ing. Ljubo
15. RISMAL Alenka
16. SAKSIDA Stane
17. SAJOVIČ dr. Bogomir
18. STANOVNIK Janez
19. VIDIC Milan
20. ZOR Janez
21. KARIŽ Zoran

in ob problemih, ki se sproti pojavljajo, ob pojavih, ki jih vidijo okoli sebe in ki se s temi cilji bodisi zaradi subjektivnih, bodisi zaradi objektivnih vzrokov ne skladajo oziroma se jim prepočasno približujejo, pogosto izgubijo perspektivo, ne razumejo, da so nekateri pojavi neizogibna posledica družbenih protislovij in izredno dinamičnega razvoja. Zato so tudi reakcije na nekatere pojave zelo ostre, nestrpne, hoteli bi urediti čez noč stvari, ki jih ni mogoče narediti takoj... Največjo oviro družbenega razvoja vidijo samo v birokratizmu, ki ga pa ne pojmujejo v njegovih pravih družbenih dimenzijah, kot idejni in politični izraz nezaupanja v delovne ljudi, temveč le kot obstoj posameznih birokratov in njihove samovolje. Pri tem pa se jim zdijo popolnoma neškodljive različne psevdoliberalistične in podobne težnje. Zaradi zdrave želje po demokratičnem reševanju problemov pogosto presojajo nekatere ukrepe ali pojave ne po tem, ali so po svoji vsebini in težnjah v skladu z načeli našega razvoja, temveč le po tem, ali so na videz demokratični ali ne.

Med negativne pojave spada tudi težnja reševati posamezen problem ne z vztrajnim delom prek obstoječega samoupravnega sistema, temveč tako, da se zaostri do skrajnih konsekvenc, da se položaj prižene do absurda in v histerično reagiranje, tako da ga je težavno zavestno in trezno presoditi, kar pa ne more pripeljati do razrešitve problema, temveč le do različnih birokratskih ukrepov in reakcij. Tudi ugotavljanje in naštevanje množice parcialnih problemov (ki so sicer sami po sebi lahko resnični) na raznih množičnih zborovanjih nič ne koristi, ker ustvarja popačeno podobo o družbi ter onemogoča vsebinsko polno razpravo o vrzkih psameznih pojavov. Student naj težji k temu, da bo resnično subjekt v družbi; pot k temu pa ni prazno opredeljevanje, kritičarstvo, čustveno reagiranje, opoziciionalnost, težnja biti nekakšna študentska elita, ki je poklicana, da presoja in obsoja vse okoli sebe, temveč le vztrajno delo v vseh obstoječih oblikah samoupravnega sistema.

Vendar lahko trdimo, da se je kljub tem pomanjkljivostim začel med študentsko mladino proces širokih razprav, več je aktivnosti in kritičnosti do pojavov v stvarnosti. Da bi te pomanjkljivosti odpravili, bi vsekakor morali odpraviti objektivne pogoje, ki jih porajajo. Seveda bi bilo iluzorno pričakovati, da bo, potem ko jih bomo odpravili, vse rešeno. Študentska kritičnost bo ostala, bo pogosto še vedno superiorna in mladostno zaletava. Prizadevati pa si bo treba, da bo več prispevala k reševanju problemov univerze, a da se bo po drugi strani vsekakor dotikala vseh problemov, ki jih občuti vsak naš občan in tudi študent; pri tem pa se je treba zavzemati za drugačen odnos do lastne družbene izobrazbe, ki je pogoj za kvalitetno obravnavanje problemov. Brez dvoma je prva dolžnost študenta kot bodočega intelektualca, da se razgleda in poskuša lotiti stvari znanstveno — kar bo najlažje dosegel na svojem strokovnem področju — ne pa da se le s čustvenim reagiranjem postavi na raven kavarniškega kritičarstva. Ta pot je sicer lažja, zato pa ne rešuje ničesar in

se začne in konča z govorniškim izlivi, mi izlivi.

Komunisti na ljubljanski univerzi so letos v precej drugačnem položaju kot prejšnja leta, po eni strani zaradi veliko večje razgibanosti študentskih množic s svojimi pretežno pozitivnimi, pa tudi nekaterimi negativnimi aspekti, obenem pa so se morali boriti zoper poskuse vodilne skupine Perspektiv, da bi si utrlj pot med študente in pridobili pristaše za svoje, zoper Zvezo komunistov in samoupravljanje naperjene ideje. Ocena njihovih delovanj v tej situaciji nikakor ne more biti preveč pohvalna, saj je bilo vse preveč stihijski odraz gibanj med študenti; kljub svoji številčnosti komunisti niso znali tega gibanja usmerjati in vsebinsko obogatiti, obenem pa se v idejnem boju z nasprotnimi stališči bolj uveljavljati. Prav ob teh dogodkih se je pokazalo, in se kaže še danes, protislovje med ZK, temelječo na disciplini in demokratičnem centralizmu, kot smo jo ustvarili na univerzi zaradi njenega objektivnega položaja in zato, ker je ZK predvsem izvajala sklepe, ki so jih sprejemali izven univerze, in pa med zahtevami sedanjega časa. Pokazalo se je, da zaprte razprave v osnovnih organizacijah, sprejemanje sklepov in formalno zadolževanje ter prešibka angažiranost v študentski organizaciji niso dovolj, ko je treba iti v idejni boj za svoja stališča, delovati med množico, odgovarjati na vprašanja itd. Pokazalo se je, da še tako lepo formuliran sklep, sprejet v osnovni organizaciji ali na komiteju, izgubi na veljavi, če se komunisti ne znajo zanj boriti, ne tako, da formalno preglašujejo, temveč da s tehtnostjo argumentov pridobijo druge za svoje stališče. Takšnih komunistov, ki so sposobni za idejni boj in se resnično osebno angažirajo za svoje ideje, je danes premalo! Večina komunistov bolj čustveno sprejema načela programa ZKJ, v njihovi družbeni vzgoji in globljem spoznavanju družbenih procesov pa so velike vrzeli, ki pridejo do veljave zlasti tedaj, kadar se je treba na teoretično višji ravni zavzemati za svoja stališča. Med njimi je tudi nekaj neaktivnih, ki so v ZK bolj »za vsak primer« kot pa zaradi zavestne opredeljenosti za cilje ZK in pripravljenosti aktivno se vključevati v družbene procese. Marsikje (med komunisti študenti in profesorji) še prevladuje želja delati po starem, direktivno na sestankih svojih osnovnih organizacij, in od tam ocenjevati procese na univerzi.

Univerzitetni komite si je predvsem prizadeval čimbolj objektivno oceniti gibanja med študenti in na podlagi tega, v skladu z vlogo ZK, najti ustrezno vsebino in metode za delovanje komunistov na univerzi. Pri tem smo izhajali iz tega, da smo pozitivno ocenili razgibanost med študenti in njihove akcije, zavedajoč se seveda že prej omenjenih negativnih momentov. Kot pot za premagovanje vseh napak smo izbrali metodo idejnega boja in nadaljnje demokratizacije dela Zveze komunistov in Zveze študentov. Ta pot, zlasti spričo sil, ki so doslej aktivneje delale na univerzi, sicer ni lahka in tudi ni mogoče trditi, da smo bili vselej uspešni, vendar menimo, da je edina, ki omogoča perspektivno reševanje problemov.

Drugi ukrepi — tudi administrativni — so sicer lahko v določeni situaciji potrebni, vendar pa si je resnično vodilno vlogo mogoče pridobiti le s tem, da so komunisti nosilci boja zoper negativne pojave, nosilci konstruktivne kritike, in da z močjo svojih argumentov zmagojevo v idejnem boju. Zato so se komunisti zavzeli, če vzamem za zgled Zvezo študentov, za nadaljnji razvoj in izpopolnjevanje njenih oblik dela v smislu čedalje večje demokratičnosti, širokih in odprtih razprav, zavzemali so se za odpravo vseh pomanjkljivosti, pri kadrovski politiki pa so skušali dosledno uresničevati smernice zveznega odbora SZDL, nadaljevati z odprtimi razpravami v študentskem tisku itd. Ta metoda se je pokazala za uspešno in s takšnimi prizadevanji komunistov in študentov smo jasno pokazali vsem tistim, ki neprestano namigujejo na pomanjkanje demokratičnosti, birokratske metode, oblastništvo itd., da se nameravamo odločno spopasti z njimi in v javnih razpravah pokazati, kdo ima prav in kdo je nosilec družbenega napredka. Pokazalo se je že, da nekateri, ki sicer na ves glas vpivajo o pomanjkanju demokratičnosti in nemožnosti angažiranja, niso pripravljeni dejavno se pridružiti tem prizadevanjem in konkretnemu delu pri reševanju problemov in v boju za demokratizacijo.

V osnovnih organizacijah so hkrati začeli analizirati lastne napake. Ugotavljali so, da pripelje zapiranje le v lastne osnovne organizacije, obsojanje negativnih pojavov iz nje, navzven, omejevanje širokih razprav, bojazen pred smelnim načevanjem problemov in zapiranje oči pred lastnimi napakami le do slabitve vloge Zveze komunistov.

Seveda so se pojavile tudi želje po birokratskem ukrepanju, ki vsega tega gibanja niso razumele in menile, da so vsi negativni pojavi, ki so se po tem pojavili, le rezultat popustljivosti in neodločnosti komunistov, ne da bi pri tem razumeli, da so prav nasprotno — posledica nezadostne idejne usposobljenosti komunistov in da bo le idejni boj (ki zahteva od

komunistov poglobljen študij in pripravo na razpravo) ustvaril v njih nove kvalitete. Pri številnih problemih se je pokazalo, da imamo mnogo ocenjevalcev, ki jim je vse jasno, premalo pa tistih komunistov, ki so sposobni v neposrednem kontaktu s študenti prek različnih oblik dela zavzemati se za svoja stališča.

Premalo je, čeprav je nekaj komunistov, ki tako mislijo, le bojevati se zoper idejno tuje in negativne vplive, in ravno tako ni dovolj, da smo budni in da diskutiramo in kritika ne sežeta čez neko mejo. Veljko Vlahovič je na VII. kongresu ZKJ dejal: »Boj mnenj bo moral v prihodnje veliko bolj potekati znotraj Zveze komunistov. To bo prispevalo k odpravljanju atmosfere idejne koeksistence najrazličnejših nazorov, stališč, meril in pogledov. To bo ztem vplivalo, da se bo idejni boj razvijal bolj enakomerno, bolj sistematično, ne pa občasnno in kampanjsko. To bo preprečilo kopičenje problemov in zmanjšalo potrebo po pogostejših intervencijah partijskih organov in vodstev.

V intenzivnem boju mnenj ne bomo »spremljali« problemov, marveč reševali, vprašan ne bomo registrirali, marveč bomo dajali odgovore. Zveza komunistov bo bolj netila in razplamenevala ogenj, manj pa gasila požare.

Eden bistvenih vzrokov za dosedanje neučinkovitost je vsekakor ta, da nam komunistom ni uspelo vsebinsko prazne, neargumentirane in iz napačnih izhodišč izhajajoče kritike nadomestiti z bistveno, vsebinsko kritiko. Vse prebogosto smo zamenjali pomembnost načevanja problemov in zagovarjali storjeno tudi takrat, kadar bi morali ugotoviti, da smo delali napake. Veliko bolj bi se morali znati usmeriti k študentom, njihovemu razpoloženju in težnjam, seveda ne tako, da bi bili stihijski odraz tega razpoloženja, temveč da bi ga znali pravilno vrednotiti in usmerjati.

Zelo važno je, kako komunisti reagirajo na številna vprašanja, ki jih mladi ljudje danes zastavljajo, ker lahko z neustrezno reakcijo povzročijo kaj slab učinek. Ali ne reagiramo včasih preostro na vprašanje in diskusije, ki načenjajo nekatera, v naši družbi že z revolucijo rešena vprašanja, pa čeprav sprašujejo oziroma si hočejo ustvariti mnenje o njih mladi ljudje, rojeni med revolucijo in po njej? Zato razprav o takšnih vprašanjih, ki jih začenjajo mladi ljudje z željo ustvariti si o njih svoje mnenje, ne kaže ocenjevati takoj za pravokacijo, temveč jih je treba s čimbolj tehtnimi argumenti prepričati in doseči, da bodo ta spoznanja postala tudi njihova. Nujno je, da smo ostri in jasni predvsem glede vsebine svojih stališč.

Seveda je jasno, da moramo komunisti odločno nastopiti takrat, kadar kdo vztrajno poskuša diskreditirati ZK in njeno vlogo v socialistični graditvi, kadar vztrajno in vsem argumentom navkljub nastopa zoper samoupravljanje, delitev po delu itd. Boriti se moramo zoper pojave abstraktnega kritičarstva, ki bez kakšne koli resnejše družbene analize sice zelo radikalno napada posamezne pomanjkljivosti, pri tem pa mu ni (ali noče biti) jasno, odkod kak pojav izvira, ali narašča ali uplahuje, kakšni so njegovi družbeni nosilci, ekonomski temelji. Zavzemati se moramo za pot stvarne analize in kritike v našem vsakdanjem delu. Študentska kritičnost naj bo pogumna in stvarna, zato pa ne sme prevzeti metod tiste kritike, ki ji je zadosti pojav kot tak, ogorčenost itd., ki izhaja iz neke fikcije družbe, ne pa iz marksistične analize.

Prav tako mora biti komunistom in študentom popolnoma tuja vsakršna »teorija elite«. Dvigovati se nad druge delovne ljudi ali mladino, imeti se za neko posebno skupino, ki vse vidi in vse ve in ki že samo zaradi svoje kritičnosti zasluži poseben položaj oziroma je posebno pomemben del družbe — to je popolnoma nezdržljivo z našim samoupravnim sistemom in mestom delovno. Človeka v njem. njem.

Zavedati pa se je treba, da stare umirjenosti (celo mrtvila) ne bo več, vedno več bo živahnosti, naprednih idej, kritike in dela za premagovanje obstoječih pomanjkljivosti, seveda pa ne brez zmot, napak, napačnih idejnih pogledov in kritičarstva. Ob dobrem se bo neizbežno pojavljalo tudi slabo. Za uveljavljanje stališč komunistov in za napredne rešitve se bo treba boriti in usposobiti Zveze komunistov na univerzi, da bo dejansko postala nosilec naprednih idej, svobodnega ustvarjanja in znanstvenega napredka.

Pred nami so zahtevne naloge. Ta konferenca naj razčisti osnovna vsebinska izhodišča akcije Zveze komunistov na univerzi in določi pota, kako se bomo odprtih problemov kar najbolj učinkovito lotili. Na osnovi analize dosedanjega dela univerzitetnega komiteja in komunistov na univerzi, naj današnja konferenca in nov univerzitetni komite najdeto vsebino in načine dela, ki bodo uspešnejši od dosedanjih. Zato pa bo nujno treba doseči tudi večjo enotnost in prizadevanja vseh komunistov. Le tako in s skupno akcijo z vsemi delovnimi ljudmi na univerzi bomo lahko v naslednjem obdobju storili več za razvoj našega visokega šolstva in dali svoj prispevek družbenemu razvoju. (Odlomki iz referata sekretarja UK ZK Mitje Stapona)

BRANKO MILJUŠ

Ta beograjski grafik se je predstavil z vrsto del, ki vsaj nekoliko izstopajo iz generalne usmeritve Male galerije. Težko bi ga uvrstili v katerokoli občeveljavno umetniško smer, še najbolj soroden je surrealizmu. Toda to je premalo, da bi ga lahko opredelili, ker zadeva le formalno plat njegovih del. Zato se bom raje zatekel k delom samim in poskusil racionalizirati njihovo funkcioniranje. Zato sem izbral nekaj po mojem mnenju najpomembnejših eksponatov in jih bom analiziral.

Mogoče najbolj izrazito delo na razstavi je »Nočnik«. Tehnika je kakor pri vseh ostalih grafikah akvatinta. Na temnem ozadju plava grozljiva figura. Trup je pravokotnik nekoliko svetlejša barve kot ozadje. Znotraj tega pravokotnika pa so svetlejši mali pravokotniki, osrednji ima barvo papirja, na katerem je grafika odtisnjena, s skrivnostnimi znaki. Nad telesom je nepravilen obroč glave, spodnji del trupa pa ploskev v obliki črke T v treh barvnih tonih, jedro je temno, plast okrog jedra je svetlejša in svetel okvir. Tla, nad katerimi figura lebdi, so prav tako tonsko in ploskovno zdiferencirana. Srednji del je najsvetlejši in v že znani tonski skali prehaja na levi in desni v temno. Vsa kompozicija je grajena z ozirom na vertikalno simetrijo.

Ta dolgočasni opis je potreben za nadaljnje izvajanje. Z iz opisa sledi, da je delo organizirano okrog navpične simetrije. Vsebina te vrste kompozicije je mir in ustaljenost. Tonsko oziroma barvno pa je grafiko gradil na kontrastih med svetlim in temnim, le z dvema prehodnima tonoma, kar povzroča občutek neke skrivnostne dinamike, uklenjene v geometrično obliko trupa. Ta uklenjenost je poudarjena še z razdelitvijo barvnih ploskev. Male svetlosive pravokotnike s svetlim v sredi oklepa temnejši pravokotnik, vso figuro pa temno ozadje.

Kot nasprotje tej logični, vase zaprti zgradbi pa je zgoraj na zgornjem delu upodobil svetli nepravilni obroč glave, razkrojen s temnejšimi lisami, notranjost obroča pa je temna s svetlimi lisami, notranjost obroča pa je temna s sivimi lisami. Zdi se, da je glava nastala po eksploziji pravilnega telesa in je izrazito dinamičen element.

Dejstvo, da figura nima stika s plastjo tal, daje sliko tonski odnos iracionalnosti. Vsa podoba izžareva notranjo napetost, zavrtoto notranje dinamiko, ki se je sprostila le v glavi.

Slikarjev svet se kaže skozi to podobo kot nasilno urejen, toda poln dinamike, s prisotno možnostjo preskoka v drugo stanje, ki je tudi nakazana. Vklapljenost in izoliranost je osnovna vsebina te podobe, vendar se avtor ob tem ne počuti nezmožnega akcije. Z mistično eksistenco figure je prikazal absurdnost položaja osamljenega, alieniranega človeka, obsojenega na golo eksistenco.

Druga pomembnejša grafika je »Ustavljene čase«. Isto ploščo je uporabil pri »Rodovitnih oblikah IV.«, le da je pri »Ustavljenem času« plošča razrezana. Plošča je okrogla, z nepravilnimi koncentričnimi krojnimi izseki, ki so na grafiki svetli na neenotni temni podlagi. V srednjem

krogu so majhni svetli krožci, kakor grozdnje jagode, urejene v koncentričnih krogih. »Rodovitne oblike« se zde le eksperiment za ustavljeni čas. Zdjaj je ploščo razrezal na 11 kosov nepravilnih oblik in jih razporedil okrog središča tako, da dobi gledalec vtis, da je plošča pravkar razpadla. V bistvu je princip identičen z tistim iz »Nočnika«. Svetlo jedro iz majhnih svetlih krožcev je vključeno v težko maso temnih koncentričnih krojnih izsekov, le da je v »Rodovitnih oblikah« glede zaprtosti še bolj konsekventen. »Ustavljene čase« pa je reakcija na ta ekstrem — ploščo je razbil. Pravičaprav smo pričeli eksploziji jedra, ki je uničila utenjajoči oklep in se trenutno pa se bo razširila v prostor. Prvi odtis je koncentriranje energije v jedru, drugi je sprostitve te energije v nenadni eksploziji, ki lahko povzroči katastrofo ali osvoboditev. Zaradi negotovosti posledic in hipnega dogajanja je naslov »Ustavljene čase« utemeljen.

Tudi »Zapuščeno mesto« izraža podobno občutje absurdne eksistence. Na tleh iz zrnc, svetlejših od ozadja, sta dva svetla kvadrata. Eden rahlo nakazuje iluzijo prostora, na tleh je najrazličnejša ropotija, ki so jo ljudje nekoč uporabljali. Nad njim pa je siv romb. Ti dve svetli ploskvi sta vključeni v popolno temo, vmesni stopnji pa so tla in romb strehe. To je pošastno mesto, ki se je kdo ve kaj ohranilo in živi naprej svoje skrivnostno, razumu nasprotujoče življenje navidez brez smisla, v resnici pa utemeljeno z absurdom. Ta slika nam pripoveduje isto kot prejšnje, le da z drugimi, manj posrečenimi sredstvi. Podobno učinkujejo vsa razstavljenega dela. V razmerjih elementov je izražena resničnost umetnikovega sveta in realizirana potreba po kompleksnem komuniciranju s soljudmi in lastnim bistvom. Z delom je fiksiral svoje mesto v svetu in delo zdaj pomaga fiksirati naše.

Braco Rotar

LA MOSCHETA ALI KOMEDIJA O FINEM GOVORJENJU

Pri letošnji uradni prvi premieri Slovenskega gledališča iz Trsta (Kreft, Po brezkončni poti) smo morali žal ugotoviti, da je izbira stonela na čitalniški zavezanosti v mit, ki naj bi pomagal v rodoljubnem združenju. Pri polomu realizacije se je še enkrat izkazalo, da so koncepti iz prejšnjega stoletja danes tudi v zamejstvu neplodni, pa čeprav bi morda kdo skušal enačiti ogroženost našega takratnega slovenstva z današnjim položajem Slovencev v tujem okolju. Edino smiselna rešitev je verjetno le v neposrednem vključevanju na kvaliteto enakovredni ravni v matično kulturno in politično situacijo, oziroma njeno presejanje skupno s kvalitativnimi prizadevanji v Sloveniji sami. Zato ni važno izključno le dejstvo samo, da v Trstu obstaja slovensko gledališče, ampak je tudi važno, koliko je kvalitetno, oziroma vsaj, koliko je kvaliteten njegov koncept.

Načrt njegovega letošnjega repertoarja nam vzbuja brez dvoma več zaupanja kot otvoritvena predstava. Večer sodobne slovenske dramatike (odlomki iz S. Vuge, Torkarja in Kozakovih Dialogov), Ugo Betti, slovenska noviteta zamejskega avtorja, Skofjeloški pasion, Brechtova Matj Korajža in še kaj nam pričajo, da vsaj koncept ni šablonski in prirježen le za manj zahtevno občinstvo (za katerega pa se resda mora tržaško gledališče zaradi razmer, v katerih živi, boriti bolj kot katerokoli drugo slovensko gledališče).

Neuradna — časovno zgodnejša — letošnja otvoritvena predstava tega gledališča pa je bila renesančna komedija »La Moscheta ali komedija v finem govorjenju«, ki jo je v 16. stoletju napisal Angelo Beolco-Ruzante. Komedia je še danes živa v svojem oblikovanju trdglavih, premetenih, uživaških ali pa omejeno dobrodušnih značajev in nam je blizu s svojim prešernim zanemarjanjem jabolca, ki ji v glavnem le pretveza za prikazovanje tipov v določenih situacijah. In če je morda kdaj potrebovala lascivnosti in spolzkosti v besedah, da bi ugajala in razbijala staro občutje sveta, jih danes ne potrebuje več, ker nam ni važno, kaj igralci pripovedujejo, ampak to, v kaj jih avtor — se-

veda tudi z njihovimi besedami — pred nami oblikuje. (To je namig, da bi režiser mirne duše lahko marsikaj izpustil, ne da bi se moral bati občutka moralnega puritanstva.) Pristno mediteranska živahnost, ki se je pozneje razvila v specifično komedijo »delb arte«, se tu nezadržno kaže v svoji čisti obliki, pokojni tržaški igralec Modest Sancin pa ji je dal popolnoma adekvatno obliko v sočnem tržaškem narečju. In če sem prej govorila o vključevanju našega zamejstva v slovensko skupnost, sem seveda mislila na tako vključevanje, ki bi obenem ohranjalo vse svoje specifične lastnosti in prav s tem to skupnost bogatilo. Prav ta mediteranski element, ki drugače Slovincem manjka, pa je ena od takih specifičnosti. Beolcova komedija, tako kot že prej Goldonijeva Primorske drame in Držičev Lazar spod klanca (Tripčič da Utoiče), je bila enakovredno ponašena lahko le v sorodnem tržaškem dialektu in ambientu. Infiltracija tega elementa preko naših »mediterancev« pa lahko Slovence samo dopolnjuje in jim dodaja še eno dimenzijo. Tržačani bi seveda lahko našo kulturo dopolnjevali še v marsičem, v tej predstavi je prišel do izraza pač le ta nepotvorjeni temperament in že to je precej. In če je bil na primer tržaški igralec Milčič v vlogi Mateveža kdaj bolj neroden kot blesteč, smo si le — posebno v začetku — lahko predstavljali pristnega domačega »mulota«. Nasprotno pa je Stane Sever kot gost pri vsej svoji veliki vlogi vseeno bolj dajal vtis briljantno igranega mediteranstva, kot smo ga pač vajeni iz prevodov podobnih italijanskih gledaliških del pri nas. Razen tega je s svojo igralsko superiornostjo delal v skupnih prizorih druge za statiste in morda bi bilo bolje, ko bi bilo vse skupaj bolj enotno avtentično tržaško, pa čeprav na rovaš drobca diletantstva (ki tukaj izjemoma ne bi škodil).

Režiser Jože Babič je dal igri primerno živahen tempo, scena Nika Matula se je z njo dobro skladala. Igrali so še Zlata Rodoškova, Silvij Kopal, Danilo Turk in Leli Nakrstova.

Katka Salamun

KRITICA NOVA

Pred več meseci smo prvič obstali pretreseni in s klobukom v roki pred njeno domiselnostjo in izviritostjo, kakršna pri Slovenih ni v navadi (Collages, Naši razgledi). Rekli smo si, da njeno početje ni samo uteševanje strasti človeka, ki mu primanjkuje inspiracije, da bi z njo barantala, pa baranta zategadelj z inspiracijo drugih, ampak da je to gotovo nakazovanje nove poti nečesa. Česa, takrat še nismo mogli dognati: ustvarjanja ali kritike.

Blagohotna avtorica s Primorske nas je v 23. številki Problemov drugič presunila s kompozicijo VETER, POPOPNI VETER, PTICAM SKRIVNOST UKRADI in nas z njo rešila gornje dileme. Če je pred meseci samo z roko posegla v sklonokošeni stolp sodobnega slovenskega pesništva, je zdaj sama zlezla vanj, se razgledala, vzela žugarsko palico v roke in zapovedala: beseda bodi kritika. In čudo gled, beseda je postala še več — KRITICA NOVA. Slovenci, veselimo se!

Bodimo vsaj malo znanstveni, kot je tudi Jolka Milčič, in referirajmo njen genialni kritični način. A bodimo tudi osebno prizadeti in čustveni, kot je tudi Jolka Milčič, in napišimo ta odlomek v prvi osebi. Tako:

Ja, saj veste, »pričujoči sestavek je otrok razpoloženja«, tako naključnega navdihla. Veste, »pred nekaj dnevi sem si priredila večer sodobne slovenske poezije«, pa brez kavice, v svoji sobici, ko sem bila čisto sama. En sam večer sem si prebrala kar štiri pesniške zbirke (Forstneriča, Grafenauerja, Košuta in Piska), pa verjamele ali ne, četudi sem spocetka nameravala knjige samo prelistavati. Potlej sem jih pa kar v celoti, od A do Z in nazaj. Oh, izbrala sem si prav te revčke, ker pač drugih nisem imela na knjižni polici, a sem se hotela »dokopati vsaj do enega od večstranskih aspektov sodobnega slovenskega pesništva«. In kake misli, kake vtise sem odnesla? Močne vtise, globoke misli! V meni se je prebudila žilica nekdanje zbiravke gumbov, kroglice, perese, vžigalnih skatlic, in sem zbirala metafore iz teh treh zbirk, metafore na temo samote, solz, tišine, vetra, ptic itd., ki so za naše pesništvo že kar obvezni kalupi. Pa kaj bi samo sčebetal, pogledmo primere. Tukaj vam podajam statistiko: imenovanemu kvartetu sem našla — kako sem se namučila — 51 metafor o vetru, 61 metafor o pticah, Niko Grafenauer ima v 42 pesmih 97, France Forstnerič v 28 pesmih 51, Miroslav Košuta v 37 pesmih 25 in Bojan Pisk v 38 pesmih 18 nenavadnih metafor. (Prošnaja: Če se je mogoče Jolka Milčič zmotila pri svojem zbiranju in jaz pri šteju njenih zbirkov za kako metaforo, prosim, oprostite. Hvala za vama bova oha, saj je to delo strahotno mučno, poleg tega pa nima zame nobenega pomena.) Na osnovi tega lahko rečem, da »glavina slovenske sodobne poezije ... SLONI predvsem oz. izključno na metafori, kar je očitna zmotia«. Zaradi preobila metafor slovenska pesem vodeni, postaja verbalizem, odvečen, nadležen in nezaželen, ki bo prešel v banalnost. Metafora bo njena smrt.

In lahko sklenemo še mi. Dokler ostaja kritičarka (ta beseda mi ne zveni dobro, a jo moram uporabiti, ker govorimo o tipičnem primeru ženskega opravlja, vendar upam, da Jolka Milčič zadelj ženske forme ne bo čutila manjvrednostnega kompleksa) Jolka Milčič v območju samovšečnega ženskega igranja, sestavljanja, zbiranja in lepljenja (tako kot v NR), jo bomo seveda pustili mirno pri njenem človeško prvinsem ravnanju. Kakor hitro pa bo hotela na osnovi takega neresnega početja potegovati znanstvena

GLOSA

spoznanja (tako kot v Problemih), se bomo jasno uprli njeni nepošteni samovolji, zlasti še, ker prizadeva zgolj določene (mlajše) pesnike. Danes naštevamo SAMO nekaj zsolj.

1. Kritika, ki izvira iz dolgočasne naveličanosti (in to nam Jolka Milčič sama priznava), iz vnapre postavljene načela, je nujno apriorna, dogmatična, pa bodi način njene izpovedi še tako žensko subtilno prizadet. Najhvalejše pomagalo taki kritiki je seveda naštevanje iztrganih besed iz celotnega teksta, ki se pač dajo samovoljno interpretirati v razne namene: lepe in grde. Več kot jasno je, da bi prišla Jolka Milčič do enakih spoznanj, če bi namesto teh pesnikov izbrala za svoj večer kake druge.

2. Kritičarka Jolka Milčič je v očitem nesporazumu s poezijo vobče. Ne ve, da je osnovni vir pesniškega izraza metafora. Ne ve, da izpoveduje pesništvo že od svojega prazateka bolj ali manj ista večna spoznanja, samo da vselej na drug način. To pa ji omogoča ravno metafora. Trditelj potentakem, da pomeni metafora grob pesni, je kaj tvegano in v tem smislu še enkrat imenujemo kritiko Jolke Milčič KRITICO NOVO.

3. Če išče Jolka Milčič v pesnikih skupne poteze, na osnovi katerih jih potem vse obsodi, samo v tem, da vsi štirje uporabljajo BESEDE ptica, veter itd., razodeva še eno slabost, ki si je pravi kritik nikakor ne sme privoščiti. Nima namreč sposobnosti, da bi dojel povednost, ki jo imajo veter, ptice itd. v vsakokratni besedni kombinaciji. Razume samo konkretno besedo, in ne ve, da je besed konec koncev omejeno število, kombinacij pa neseto, in prav te kombinacije dajejo vedno novo vsebino.

4. Jolka Milčič je v svoji novi kritiki šla zvezanih očij mimo literarnozgodovinskih spoznanj o tendencah sodobnega slovenskega pesništva in njegove vrednosti.

Končajmo z dobrohotnim nasvetom: ostanite, Jolka Milčič, pri svojih lepljenkah, uživajte v sestavljanju peščenih gradov. Dokler bodo ostali ti gradovi majhni, otroški, jih ne bomo podirali. Kakor hitro pa bodo hoteli zadobiti večje dimenzije, kakor hitro bodo hoteli prerasti v velike, resne, bodo morali začeti zgrajevati iz drugačnega materiala in na drugačen način. Dotle, — Herman Vogel

Ameriški študentje in pravica politične aktivnosti

Mladina vseh generacij in dežel teži po aktivnosti. Tudi moto sodobne ameriške mladine je vprašanje: kje je akcija? Če ne najde bolj pozitivne oblike angažiranosti, se pač zbira v prengnjenih nočnih lokalih in pleše ob piskanju saksofonov bolj divje, kot je kdajkoli doslej. Ali prireja strmoglave avtomobilske vožnje, ki se ne končajo zmeraj srečno. Posebej ne, če jim je botroval tudi viski.

Del tiste mladine iz črnskih in portoričanskih predelov, ki je očitno izgubila zaupanje v obljubljanje enakih možnosti za Američane vseh ras, si od časa do časa da duška v divjih utičnih izgrelih. V poletnih nemirih po nekaterih razpadajočih predelih severnih mest je prevladovala mladina.

Del mladine kaže dramatične oblike drsenja navzdol — uživa mamila in išče nadomestilo za aktivnost v »sladkem« življenju. Del nje drsi v prestopništvo. Vseh zadnjih 15 let službe za čuvanje zakonitosti opažajo naraščanje kriminalnih dejanj v starostni skupini izpod 18 let.

Toda del ameriške mladine se zdi, je prav v zadnjih obdobjih začel odkrivati pozitivnejše oblike dejavnosti. To se je predvsem jasno pokazalo letošnje poletje. Prošnji voditelj črnskih gibanj, naj bi nekateri preživeli poletje pred predsedniškimi volitvami med črnici Missisippija in jih v svobodnih šolah pripravljali za vpis v volilne imenike, so se odzvali predvsem študentje iz univerz severnih mest.

Trije od njih so bili ubiti in njihova trupla zazidana skoraj 7 metrov globoko in jez ob napajalšču za živino, še preden se je akcija prav začela.

Družbeno in politično angažiran študent

Začetek letošnjega šolskega leta študentske mladine ni našel pomirjene in zadovoljne. Posebej je bilo to opazno v enem največjih učnih zavodov Amerike — na univerzi Kalifornija. V naselju ob univerzi živi nič manj kot 27.500 študentov. Nekateri od njih so preteklo poletje preživeli kot aktivisti v Missisippiju. Po vrnitvi nikakor niso bili mnenja, da so svoje delo že opravili. Hoteli so še naprej sodelovati s črnskimi gibanji za državljanske pravice in izbirati prispevke za njihovo dejavnost.

Takšna orientacija študentov očitno ni bila po volji vodstvu kalifornijske univerze. Izdala je odlok, da se v naselju prepoveduje vsaka politična aktivnost in tudi zbiranje prispevkov za pomoč političnim gibanjem med prebivalstvom.

S strani študentov je sledila vrsta demonstracij. Osem jih je bilo izključenih. Demonstracije so seveda še narastle. Vodstvo univerze je deloma klonilo. Izključene je ponovno sprejelo na šolo, toda obenem je izšel odlok o postritvi discipline v naselju. Rečeno je tudi bilo, da se bo študentom omogočila politična aktivnost znotraj naselja in da administracija prevzema odgovornost za aktivnost tistih študentov, ki so se že angažirali izven naselja. Z drugimi besedami — univerza si jemlje pravico presojanja legalnosti oziroma ilegalnosti njihove aktivnosti in pravico kaznovanja.

To je bila sprememba smeri, ki jo je terjala študentska organizacija FSM — Free Speech Movement. Studentje so trdili, da univerza ni pravna ustanova, ki bi mogla ugotavljati krivdo posameznika in ga kaznovati, preden je bil obsojen na sodišču.

Vendar bi se očitno ne zgodilo nič posebnega, če bi ostalo pri tem. Toda po tem času so začeli reakcionarni kalifornijski časopisi objavljati vesti, da organizacijo FSM vodijo komunisti. Kmalu za tem so bili voditelji gibanja obtoženi, da so ščuvali študente proti administraciji univerze in proti policiji.

Na to obtožbo je FSM zahtevala, da je treba obremenitve proti študentom umakniti in da mora vodstvo obljubiti, da obremenitev podobne narave ne bo več ter da univerza nasploh ne bo omejevala svobode študentov v političnem udejstvovanju, ker jim je ta pravica zagotovljena po ustavi ZDA.

Univerza je zahteve študentov ignorirala. Sledili so govori na glavnem trgu. Najrazboritejši od voditeljev FSM — 20 letni študent filozofije Mario Savio — je klical: »Prišel je čas, da stopimo na to 'mašinerijo' in jo ustavimo!« Del študentov se je razlil po stavbi univerzitetne administracije in jo zasedel pod geslom:

»Ostali bomo tukaj, dokler nas ne bo premestila policija.«

Čakati so morali le do treh zjutraj, ko je na poseben guvernerjev ukaz okoli 500 policistov izrinilo študente iz stavbe in jih nekaj nad 800 odpeljalo v bližnje zapore.

Ko je policija potiska študente iz stavbe, so voditelji klicali:

»To je čudovito. Otroci se bodo pri temle več naučili o demokraciji, ki vlada v tej deželi, kot bi se v štiridesetih letih šolanja.«

Po aretacijah je v gigantski univerzi zavladala obupna situacija. K pouku je prihajalo le 17 do 20% študentov. Obstajalo je vprašanje, če je s poukom sploh mogoče nadaljevati. Skupine študentov so začele zbirati denar za pogojno izpustitev zaprtih. Terjale so raziskavo zaradi brutalnosti policije in umaknitev slednjega policaja iz naselja »za zdaj in za zmeraj«.

Predsednik univerze je nekako poskušal zaključiti nemire, ki so se vlekli že polne tri mesece. Obljubil je pomoč univerze pri sojenju aretiranih in da univerza sama ne bo rabila nobenih disciplinskih kazni ter da bodo vnaprej za kršenje pravil univerze v rabi le disciplinske mere, ne pa policijske.

Komaj je te predloge prebral po mikrofONU, sta dva policista že zagrabila voditelja Savio in ga podrli na tla. Študentje so mu pomagali, da je zbežal.

Po teh dogodkih je zasedal še senat profesorjev univerze. S presenetljivo večino, 814 proti 115 glasovom, je bil mnenja, da ima vsak ameriški študent neomejeno pravico biti politično aktiven, dokler dela v organizacijah, ki niso ilegalne.

Voditelji študentov so dejali:

»Pozdravljamo jih. Zdaj so nam dali, za kar smo se borili mesece.«

Toda zadeva še ni zaključena. Mnenje senata profesorjev namreč ni odločilno. Nad ustanovo bdi urad regentov in ta bo zasedal šele enkrat decembra. Pričakuje se, da bo terjal popravek senatovega predloga in slišati je tudi, da pred januarjem spor najbrž ne bo do kraja odločen.

Intermezzo

V času, ko so študentje prepričani, da lahko slavijo največjo zmago v zgodovini študentskih demonstracij ameriškega šolstva, so reakcije na dogodke na različnih straneh različne. Guverner države pravi:

»To je najbolj nemogoč primer, ki sem ga kdaj v življenju slišal.« Odklonil je vsako posredovanje pri sojenju aretiranim študentom. Sodbe so se že začele. Obtoženi so, da so se protizakonito zbrali, da so motili javni red in mir ter se upirali aretacijam.

Predsednik univerze pa zmajuje z glavno in pravi, da so študentje vse preveč »norci« na delo v gibanjih za državljanske pravice. Izraža tudi mnenje, da so vsaj nekateri od njih pod vplivom Fidela Castra in Mao Tse-Tunga. Svoje mesto predsednika kalifornijske univerze bi baje najraje zamenjal s kakšnim drugim.

Mnogi profesorji pa so prepričani, da je treba odgovor na vprašanje, zakaj je do tega prišlo, iskati v idejah, ki jih je predsednik univerze uveljavljal. Ne sodijo, da je predsednik Kerr preprosto hudoben človek, toda ujet je v nek koncept univerze, ki se je učini profesorjev zdel že dolgo zgrešen. O tem konceptu je pogosto pisal. Njemu je univerza isto kot veliko »podjetje« ali »tovarna« — tovarna za produciranje idej. Do idej naj bi prihajala preko raziskovalnega dela, v katerem producira študente za potrebe vojske, industrije in oblasti. Za to svoje delo je pogodbeno vezana in nagrajevana od tistih, ki so za njene »produkte« zainteresirani. Vlogo predsednika univerze pa vidi v tem, da je posredovalec med »producentom« in onim, ki njegove produkte rabi.

Razen tega najdemo v njegovem pisanju o univerzah tudi stavke, kot je ta, da univerza »ne sme služiti kot odskočna deska za napade proti družbi«. Kolikor bi se kaj takega zgodilo, mora posrednik — to vlogo daje predsedniku univerze — postati gladiator.

Te svoje ideje in njih učinke je moč letos preizkusiti na svoji lastni koži. Ker ni bil vzgojitelj, je moral sprejeti vlogo bojovnika. Poglavitne sobojevnike je moral poiskati med policisti. Nekaj malega jih je našel tudi v skupini študentov — cenijo jo na nekako 3.000, v glavnem iz vrst mladih republikancev.

Seveda se zdaj veliko piše tudi o nepotrebnih histeriji študentov, ki da bi lahko spor uredili tudi na kakršen drugačen način — po poti »evolucije, ne pa revolucije«, kot pravi zdaj guverner države. Jasno pa je, da mu študentje lahko odvrnejo, zakaj je potem ukazal zasedi univerzo s policisti, če je bil za miren in razumen sporazum.

Reporterji časopisov, ki pridno intervjujajo pristaše obeh bojovniških front, pa dokaj enotno izjavljajo, da je predstavljal ozadje teh divjih demonstracij strah na strani študentov, da bi prepoved politične aktivnosti v vrstah študentov globoko prizadela črnska gibanja za državljanske pravice. Free Speech Movement je letošnje leto pripravljal, ali vsaj sodeloval v več sto demonstracijah gibanj za državljanske pravice. Pripadniki FSM so sodelovali v demonstracijah za enakopravne zaposlitvene možnosti črncev, demonstrirali so ob konvenciji republikanske stranke za izbor strankinega kandidata za predsednika ZDA, udeležili so se kampanje proti sprejetju amandmaja ustave države Kalifornije, ki bi škodoval črnem — in še marsikdaj in marsikje. Voditelj FSM, Mario Savio, je bil ob demonstracijah za enake zaposlitvene možnosti črncev celo aretiran. Novinarjem na njihova vprašanja med drugim dejal:

»Univerza lahko prenaša vse najbolj vsakdanje diskusije med študenti naselja in tudi diskusije najbolj ekstremnih radikalov. Lahko tolerira študente, ki so demokrati in one, ki so republikanci, pa celo radikalne socialiste. Toda ne more prenašati črn-

skih gibanj za državljanske pravice, ker delajo akcije, ki prinašajo posledice.«

Fant je na račun svoje politične so republikanci, pa celo radikalne so ga vprašali, če se mu ne zdi škoda, da zanemarja študij, je odvrnil:

»Poletje sem preživel v Missisippiju. Bil sem priča tiranije. Videl sem, kako tam manjšina ljudi preganja večino. Ko sem se jeseni vrnil na univerzo, so nam tukaj rekli, da ne bi smeli zbirati denarja, ki naj bi pomagal preganjanim ljudem Missisippija...«

Možnost širjenja protestov

Možnost, da bi se podobni nemiri in podobne zahteve pojavile tudi med študenti drugih univerz, je bila prisotna že v času samih demonstracij. Okoli 200 študentov in članov fakultet visokošolskih ustanov iz področja okoli Bostona je že v času demonstracij podprlo študente kalifornijske univerze. Zanimivo je, da je solidarnosten pohod vodil profesor kemije iz Harvard univerze.

Med profesorji uživajo uporniški študentje nasploh precej simpatij. Na že omenjeni seji senata je profesor fizike, Nobelov nagradenec Owen Chamberlain, dejal: »Priznati moramo, da je vsaj nekaj od tega, kar so nam študentje v tem času povedali, še kako res.« Samo manjšini od njih ni všeč ideja, naj bi profesorji razsojali o takih stvareh. Pretežen del pa sodi, da niso vprašanja, o katerih naj bi razsojala administracija. Na splošno se vse krepkeje pojavljajo glasovi, da profesor ne sme absorbirati samega sebe v raziskovalnim delom, potovanji in podobnim do te mere, da bi pozabil, da je njegova najbolj eminentna naloga voditi študenta na poti k zrelosti. »Centralna naloga univerzitetnih učiteljev je nenehno izmenjavanje idej med profesorji in študenti, ne pa pretiravanja z raziskovalnim delom in kopičenjem.« — je ob tej priložnosti napisal nek komentator.

Najresnejša nevarnost širjenja demonstracij seveda obstaja, če bi odbor regentov zavrnil mnenje senata kalifornijske univerze. Za tak primer je FSM že napovedala razširitev demonstracij na številne univerze vzhoda ZDA. Mario Savio je že obiskal nekatere univerze, koder med študenti zbira denarno pomoč za aretirane tovariše, obenem pa poskuša prebuditi v študentih potrebo »ohraniti v sebi svojo osebno vrednost«. Tudi on namreč v govori nenehno poudarja, da mnoge ameriške univerze danes vse preveč forsirajo raziskovalno delo in učenje, zanemarjajo pa človeka in njegovo individualnost, njegovo osebno integriteto.

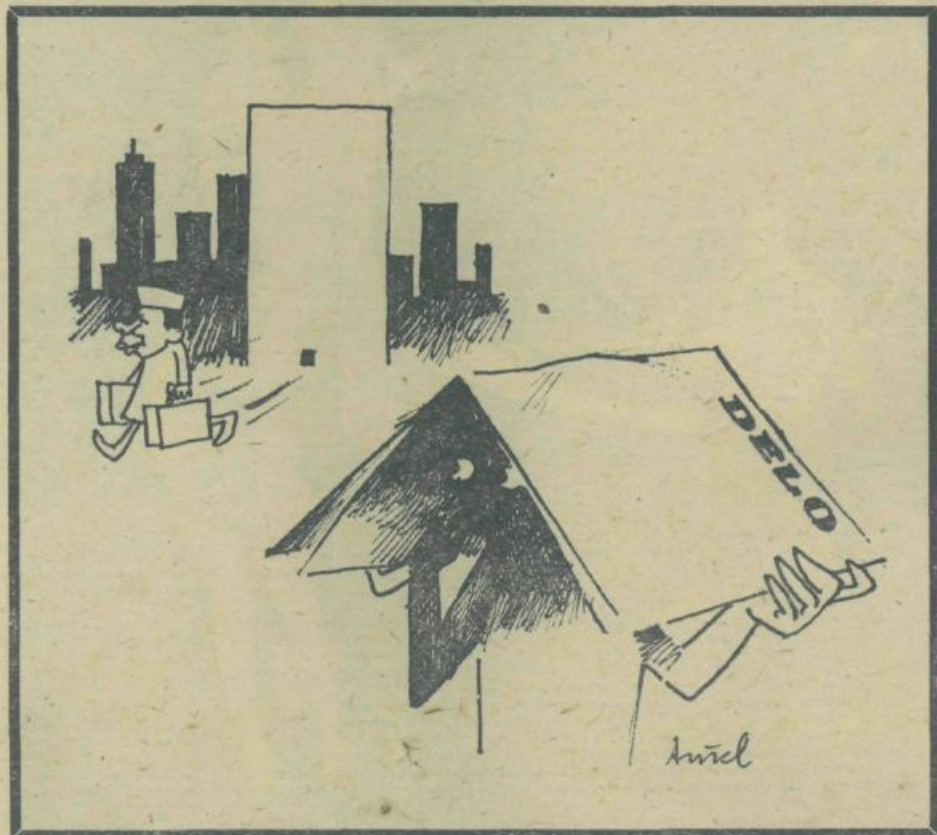
On sam je sprva študiral fiziko, potem pa je prešel na filozofijo. Kot pravi njegov brat, je to storil zato, ker meni, da so »družbene vede pomembnejše za človeštvo kot bombe«.

V svojih govorih in intervjujih fant pripoveduje, da ameriške univerze služijo »militaristično-industrijskemu kompleksu«, ki je obsedel to deželo. Univerza je nehala biti vzgojna, oblikovalna ustanova in se enači s tovarno, profesor je nehala biti vzgojitelj in je postal uradnik in organizator raziskav, študentje naj bi ne bili več ljudje — marveč proizvodni material.

Zanikal je, da bi Free Speech Movement vodili komunisti, toda obenem je rekel, da vsaj 50 članov izvršnega komiteja organizacije ima sebe za »revolucionarne socialiste«. Znano je, da je bil oče enega teh fantov vodilni funkcionar ameriške komunistične partije. Zdaj je direktor ameriškega inštituta za marksizem.

Obtožba študentov bo zdaj, ko se je senat profesorjev izrekel v njihovo korist, seveda težka. Vendar se obenem že zbirajo tudi temni oblaki. Sed zvezne ameriške policije je pred kratkim že opozoril, da je vsaj nekaj članic tega gibanja — združenje namreč okoli različnih študentskih organizacij v naselju — gotovo komunističnih. Kot je rekel, pa se »Komunistična partija v tej deželi ni pokazala samo neameriška — marveč protiameriška v vsakem konfliktu in problemu, ki je obstajal med Washingtonom in Moskvo... Njeni člani niso le preprosto za Sovjetsko zvezo — oni so premisljeno namerno aktivni del neomajnega sovjetskega imperija.«

Helena Tomc

SKRB ZA ŠPORT — SKRB VSE DRŽAVE

Sovjetska zveza posveča veliko pozornost harmoničnemu razvoju telesne in duhovne moči svojih študentov, zato pospešuje razvoj vseh vrst množičnega športa in telesne kulture.

Pred leti so ustanovili prostovoljno študentsko športno združevanje »Burevestnik« z namenom, da na univerzah in institutih izboljšajo dejavnost v telesni kulturi in množičnem športu. Na vsakem inštitutu in na vsaki univerzi so ustanovili športne klube kot organe javnega samoupravljanja telesne kulture in množične športne dejavnosti. Glavni namen teh klubov je, da vzgajajo in poučujejo športne inšpektore, organizirajo redno športno dejavnost za večji del študentov in profesorjev, in seveda uporabijo vse možnosti športa za vzgojo mladine. Lani je bilo v »Burevestnik« vključenih 636 športnih klubov s skupno več kot 800.000 študenti.

Študentski športni klubi izdelajo na začetku leta točen koledar vseh tekmovanj. Pred vsakim tekmovanjem je točno določena doba treninga, ki sestoji iz splošnega telesnega treninga in iz izpopolnjevanja tehnike posameznih panog športa. Športni klubi so sestavljeni iz sekcij posameznih vrst športa, ki jih v klubu gojijo pod vodstvom strokovnjakov. Vsem študentom je zagotovljena brezplačna športna oprema in vse športne naprave so na razpolago brezplačno. Vse izdatke krijejo športni klubi iz svojih predračunov. Vsa potrebna finančna sredstva pa daje država neposredno v obliki dotacij.

Tekmovanja, ki jih v času izpitov NIKOLI ni, se prično s prvenstvi letnikov, sekcij in klubov. Nadaljujejo se s tekmovanjih mest okrajev in republik. Značilno je, da tekmujejo eni in isti športniki v več različnih panogah. Tako je v letošnjih študentskih športnih igrah tekmovalo več kot 1.700.000 študentov. Študenti, ki zastajajo v študiju, nimajo pravice sodelovati na študentskih tekmovanjih, pa čeprav so odlični športniki.

Najboljša študentska športna društva se poleg tega vključujejo v tekmovanja sindikatov, prvenstva SZ in mednarodna tekmovanja.

Moramo pa reči, da sistem telesnozgojne dejavnosti med sovjetskimi študenti še ni dokončen. Strokovnjaki skušajo izpopolniti sistem tako, da ima vsak študent možnost, da okrepi svoje zdravje, medtem ko študira, da doseže določene športne rezultate in da se pripravi za aktivno in ustvarjalno delo.

Poleg gojenja posameznih športnih panog skrbe tudi za splošno telesno kulturo in rekreacijo. Ta je izven prej omenjenih športnih klubov na vseh fakultetah, skladno z profilom bodočega poklica. Veliko ur posvečajo toretičnim vprašanjem telesne vzgoje. Te ure so na takšni strokovni višini, da se na njih vzgajajo bodoči športni inštruktorji. Združene so s prakticiranjem v naravi, njih namen pa je okrepitev zdravja študentov in povečanja njihovih življenjskih in delovnih zmoglosti.

Ker je ta vrsta telesnozgojne aktivnosti obvezna, so vsi študentje na posameznih fakulteti razvrščeni v tri skupine.

V prvi so študenti, ki se redno ukvarjajo in tudi tekmujejo v posameznih panogah športa.

Druga skupina združuje študente, ki jim je šport le zabava ali potreba; v tej skupini so tudi tisti, ki jim šport sicer ni poseben pri srcu, vendar vedo, da je redna telesnokulturna dejavnost za njihov pravičen razvoj nujna.

V tretji — specialni skupini pa so študentje s slabim zdravjem, ki vadijo po posebnih metodah treninga.

Ce skušamo po zaključku primerjati študentski šport vzhodnih držav, katerega značilen predstavnik je prav SZ s študentskim športom na zahodu vidimo, da je v pojmovanju študentskega športa sicer podobno mišljenje. Vendar menijo strokovnjaki na zahodu, za razliko od vzhodnih, da obvezen univerzitetni šport NI potreben, ker se že prostovoljno ukvarja z njim okoli 65 odst. vseh študentov, zahteval pa bi tudi potrebne športne naprave in dodatne učne ure v urnikih, kar pa po njihovem mnenju ni mogoče, niti potrebno, čeprav menijo, da povprečna telesna sposobnost študenta na zahodu NI zadovoljiva. Zanimiv je glavni argument za neobvezno športno udejstvovanje: strokovnjaki menijo, da je športno udejstvovanje potrebno tudi po končanem študiju in je tako popolnoma prepuščeno volji posameznika.

Ne vemo, kateri sistem je boljši, dejstvo pa je, da imamo dobre športnike tako na zahodu, kakor na zahodu.

S. Rutar

VESTI

Pretekli torek je sprejel delegacijo Zveze študentskih športnih organizacij za telesno kulturo rektor ljubljanske univerze prof. ing. Albert Struna. Delegacija, ki jo je za to pooblastil nedavni plenum ZSOTK, ga je v daljšem razgovoru seznanila s problemi, ki so se izkristalizirali že na seminarju ZSOTK na Mežakli novembra in na plenumu, ki je bil sredi decembra. Glavni namen razgovora je bil, da študentje opozorijo najvišje forume o kritičnem stanju telesne kulture in rekreacije na ljubljanski univerzi. Prevladuje namreč mnenje, da bo morda iniciativa iz vrst samih študentov prinesla večje uspehe, saj je do sedaj iniciativa od zgoraj (priporočila skupščina SRS) našla večinoma neplodna tla, pri tem pa so kot glavni protiargument bili vedno izgovori, češ da so študentje tako ali tako zadovoljni.

Študentska delegacija je rektorju postavila v imenu ZSOTK tri zahteve:

1. da podpre težnje, da se zviša legalna dotacija za šport na fakultetah od dosedanjih 500 din na 1000 za vsakega študenta;

2. da podpre zahtevo o takojšnjem pričetku gradnje predvidene študentske športnega centra v študentskem naselju;

3. da stori vse, kar je mogoče, da se odpravi dosedanja praksa, ko v večini primerov grade nove fakultete in celo srednje šole brez telovadnic.

V zvezi s tem je rektor v nadaljnjem razgovoru izrazil pripravljenost, da težnje študentov v kar največji meri podpre. Pripomnil pa je, da načrta za gradnjo študentskega športnega centra v Naselju sploh niso opustili, je pa gradnja odvisna od dotacije sklada za šolstvo SR Slovenije. Ker pa so se v letošnjem letu povečale dotacije vsem fakultetam, sam sklad pa razpolaga s približno enako vsoto kakor lansko leto, je težko verjeti, da bodo potrebna sredstva hitro zagotovljena. V zvezi z gradnjami novih fakultet je omenil, da je problem telovadnic poznan tudi njemu, da pa kaže, da se bo stanje izboljšalo, saj je že za novo strojno fakulteto predvidena telovadnica zaprtega tipa. Iz zaključnega dela razgovora je bilo mogoče razbrati tudi osebno mnenje tovariša rektorja o trenutni situaciji. Zdi se mu namreč zelo pomembno, da bi študentje hodili razen v telovadnice čim več v naravo, saj bi bil po njegovega mnenju to v sečanjih pogojih morda najrealnejši izhod iz krize.

Pretekli teden sta odpotovala v Villars v Švico reprezentanta ljubljanske univerze v alpskem smučanju Drago Jemec, študent arhitekture in Zitko Gregor, študent medicine. Našo univerzo bosta zastopala na odprtem prvenstvu Švice, ki ga organizira švicarski akademski smučarski klub. Tekmovanje bo v vseh treh disciplinah alpskega smučanja, nastopili pa bodo tudi tekmovalci najvišjega razreda, zato je seveda težko pričakovati kakšne boljše uvrstitve. Sicer pa ju tudi ZSOTK ni poslala, da bi dosegla kakšen večji uspeh, marveč bolj zato, da še poglobi tradicionalno dobre odnose med ljubljansko univerzo in švicarskim študentskim klubom. O rezultatih bomo poročali, ko se bosta vrnila s tekmovanja.

Kakor vse kaže, je bila izposojevalnica smučarske opreme, ki je nedavno pričela poslovati v okviru ZSOTK, že nujno potrebna. Ze v kratkem času se je namreč pokazalo, da je za izposojanje smučí med študenti veliko zanimanje, saj so le-te v glavnem oddane že za vso sezono. Kljub prizadevanju, pa zaenkrat ni bilo mogoče zagotoviti sredstev za več kot 25 parov smučí. Vendar pa nameravajo opremo delno izpopolnjevati iz dohodkov nekaj pa iz dotacij, tako da bo predvidoma v treh letih izposojevalnica verjetno lahko krila vse potrebe. Dokler ne bo smučí za vse dovolj, bodo imeli prednost študentje, ki gredo na smučarske tečaje ljubljanske univerze.

S. Rutar

Mednarodni študentski šport

V Madridu gre h koncu svetovno študentsko prvenstvo v rokometu. Na prvenstvu sodelujejo študentske reprezentance devetih držav, ki tekmujejo v treh skupinah.

Pred finalnimi tekmami je v skupini A v vodstvu študentska rokometna reprezentanca Zahodne Nemčije pred Finsko, v skupini B vodi Španija, v skupini C pa Švedska.

Rezultati tekem prvih kol so bili naslednji:

Švedska: Portugalska 30:8, Francija: Maroko 19:8, Zahodna Nemčija: Tunis 23:5, Španija: Belgija 27:9, Švedska: Maroko 31:13, Španija: Nizozemska 14:9, Finska: Tunis 14:12, Francija: Portugalska 19:5, Švedska: Francija 24:16, Nizozemska: Belgija 17:11, Zahodna Nemčija: Finska 30:16, Maroko: Portugalska 18:16.

MEDFAKULTETNO PRVENSTVO V ODBOJKI IN KOŠARKI

Smo pred počitnicami in s tem pri kraju prvega dela tekmovanja v odbojki in košarki. S tem pa je prišlo tudi do mnogo jasnejše slike o posameznih ekipah glede kvalitete in discipline, kar se jasno kaže v razpredelcih. Očitno je, da končnega zmagovalca še ne moremo napovedati niti v enem niti v drugem tekmovanju na medfakultetnem prvenstvu, vendar so se v ospredju že prebile ekipe, ki najresneje konkurirajo za prva mesta.

V košarki so to predvsem ekipe ekonomske, pravne in filozofske fakultete, ki so še brez izgubljenega dvoboja; vendar pa tudi strojna, medicinska in elektro nimajo strahu pred srečanji z boljšimi ekipami. Na dnu lestvice so prej ko slej biotehnična, FAGG, VSTK in PA, ki jim še ni uspelo osvojiti nobene točke. Zanimivo je tudi, da se vodeče ekipe oz. ekipe, ki veljajo za favorite, mnogo resneje lotijo posla, kot pa ekipe, ki so v navidezno podrejenem položaju. Mnoge ekipe poskušajo pomanjkanje tehnike nadomestiti z borbenostjo, kar pa se jim mnogokrat maščuje z obrestmi vred, ker nimajo zadostnega števila menjav in jim zmanjka moči.

V II. kolu se je ekipa strojne pritožila proti VSTK, ker sta v njeni ekipi igrala Židanič in Smolej, ki sta že predhodno igrala v drugih ekipah. Protest je bil zanje ugodno rešen.

Rezultati II. kola: Medicina: Biotehnična 54:47 (24:26); — Možgan 12, Skalarič 10, Smolej 20, Plestenjak 11; VSTK: strojna 0:20 w.o.; Pravna: FAGG 70:41 (29:21), Stražar 25, Verbič 28, Tomori 12, Gale 9; FNT: Filozofska 42:44 (20:20) — Lukman 12, Tavčar 7, Repanšek 18, Smit 10; Ekonomska: PA 98:51 (36:15)! — Logar 34, Bassin 12, Tomič 21, Simončič 20.

Vsekakor najzanimivejše srečanje je bilo med ekonomsko in PA, ki je kazalo na pravo katastrofo PA. Tako je bil rezultat v 10. min. že 28:4. S tem je bila že tudi zapečatená usoda PA, vendar so se dogodki po vstopu Tomiča v igro bistveno spremenili. Prava borba se je razvnela šele v drugem delu igre, čeprav je ekonomska (Loga) dala dvakrat več košev kot PA (Tomič). Nekaj vmesnih rezultatov drugega polčasa: 54:25, 64:27, 76:35, 94:43 in končni rezultat 98:51! Ob tej priliki naj še poudarim, da je časigranja za 10 min. krajši od zvezne lige in je bila tokrat prvič v nevarnosti stotica. Pri ekonomski so se izkazali še Bassin, Sešek in drugi, pri PA pa Simončič in Pintar v obrambi.

Stanje po II. kolu:

ekonomska 6 točk (razlika v koših +63), pravna 6 (+49), filozofska 6 (+16), strojna 4 (+37), medicina 4 (+10), FNT 2 (+21), elektro 2 (—12 tekma manj), bio-

tehnična 0 (—16 tekma manj), FAGG 0 (—46), VSTK 0 (—48), PA 0 (—70 tekma manj).

V odbojgarskem tekmovanju so se pokazale težave oz. neresnost nekaterih ekip, ki se sploh ne pojavljajo na igrišču. Po 4. kolu se je kar 7 tekem končalo brez tekmovanja. Po vsem videzu sodeč sklepam, da te ekipe ne poznajo pravilnika tekmovanja, čeprav je bil poslan vsem. V tekmovanju se manjkajoči ekipe odzove že ena pridobljena točka in registrira tekma z 2:0 v korist prisotne ekipe. Po trikratnem zaporednem manjkanju pa se po ključu, ki ga določi IO ZSOTK zmanjša število udeležencev na tečajih, ki jih organizira Univerza. Od uspeha zavisi tudi gibljivi del dotacij dotični fakulteti.

Rezultati srečanj 4. kola v odbojki:

Ekonomska: VSTK 2:0 (15:12, 15:13); VSTK: Strojna 2:0 15:0, 15:0) w.o.; Pravna: FNT 0:2 (015, 015) w.o.

Filozofska: Biotehnična odsotni obe ekipi — w.o.;

Elektro: Medicina 2:0 (15:0, 15:0) w.o.;

Rezultati 5. kola:

Ekonomska: Strojna 2:0 (15:4, 15:5);

Filozofska: VSTK 2:0 (15:0, 15:0) w.o.;

FNT Biotehnična 2:0 (15:10);

Medicina Pravna 2:0 (15:0, 15:0) w.o.;

Elektro: PA 2 (15:0, 15:0) w.o.

Odigrana je že bila tudi tekma

V I. kola med filozofsko in ekonomsko, ki je bila res v velikem stilu in vsi igralci so se trudili do skrajnih meja. Zmagala je filozofska z 2:0 (16:14, 15:8)!

Vsi igralci so bili dobri in zato je bil glavni cilj vsake ekipe iskati šibka mesta, ki pa jih v bistvu ni bilo. V tem kolu se je zbrala tudi malobštevna »publika«, sestavljena večinoma iz igralcev drugih moštev, katere simpatije so se bolj nagibale k igri filozofske ekipe. Najzaslužnejši za ta uspeh je vsekakor igralec s vsemi kvaliteta — Bogataj, vendar ne sam, ker so bili tudi vsi ostali zelo dobri. Pri ekipi ekonomske sta se odlikovala Rozman in Košir.

Stanje na tabeli je po V. kolu naslednje:

1. ekonomska — 10 (tekma več),
2. FNT 8
3. elektro 6
4. filozofska 5
5. VSTK 4

L. Jeraj

ZAPRTI KROG REFORMIRANE ŠOLE

Z željo, da bi tudi pri nas postavili razpravo o reformi šolstva na osnovo znanstvenega razmišljanja, smo iz revije Naše teme, ki izhajajo v Zagrebu, prevedli razpravo Antona Petka o zaprtim krogu reformirane šole. To razmišljanje naj bi bilo uvod v daljšo znanstveno analizo vzrokov, ki burijo našim družbenim delavcem duhove že vrsto let. Zato vabimo, da se k razpravi priglase zlasti najbolj prizadeti — se pravi naši šolniki, ki so jim problemi, s katerim se danes šola bori, najbolj evidentni.

Menimo, da dosedanje kritike šolske reforme oziroma sistema šolstva pri nas v veliki meri ostajajo na nivoju površinske analize in nizanja vzrokov brez kompleksne obdelave vseh faktorjev, ki igrajo vlogo v tako dinamičnem procesu, kot je spreminjanje norm in pogledov v sodobni pedagogiki. Predvsem je dejstvo, da so v dosedanji debato vse premalo posegali tudi faktorji z univerze, ki pa je pri sestavljanju najprimernejše oblike in koncepta srednje šole življenjsko zainteresirana.

S poslednjo reformo šolstva, ki se je pričela leta 1953, smo želeli rešiti vrsto protislovij med potrebnimi družbe in onim, kar je še do tedaj dajal naš šolski sistem. V reformi, ki še vedno traja, je reformator izhajal verjetno iz dveh predpostavk: 1. šolski sistem ne odgovarja potrebam družbe (kapitalistični družbeni odnosi so zamenjali s socialističnimi, prišlo je do naglega razvoja proizvodnih sil, človekova osebnost ima novo vlogo in položaj v socializmu) in 2. razvoj znanosti je tako širok, da je v okviru časovno omejenega šolanja človeku nemogoče, da si osvoji potrebno znanje celo znotraj ene same veje znanosti. Medtem ko je prvi moment pri vedel do spremembe mesta in vloge šole, posebno šole druge stopnje (gimnazije in strokovne šole), je drugi povzročil profesionalno specializacijo.

Reforma je privedla do kvalitativnih sprememb v enotnem šolskem sistemu, toda kot kaže, da se ob njenem izvajanju ne posveča dovolj pozornosti nekim važnim psihološkim momentom in dejstvom. Problemi, o katerih bomo govorili, se rešujejo, ali se bodo še naprej reševali, delno enostransko zaradi tega, ker v pedagoški teoriji in praksi še niso razjasnjena nekatera vprašanja s področja psihologije. Cela vrsta psiholoških raziskovanj in rezultatov še vedno ne zavzema adekvatnega mesta v pedagogiji.

Bifurkacija gimnazije

Poleg strokovnih šol pri nas obstaja tudi gimnazija kot splošnoizobraževalna šola druge stopnje. Njena osnovna naloga tudi gimnazija kot splošno izobraževalna temelj, kot osnovo za nadaljnje strokovno izobraževanje. Z reformo se je gimnazija zelo spremenila. Prišlo je do bifurkacije na družbeno-jezikovno in matematično-prirodoslovno smer. Dijaki se za eno izmed smeri opredeljujejo po končanem

prvem letniku. Obstajajo še pedagoške gimnazije, pri katerih se učni načrti in programi specifikirajo. Z organizacijo tečajev se dijakom odpira možnost, da postane zanje gimnazija tudi zaključna šola.

Vendar kljub modifikaciji učnih načrtov in programov, do katerih je prišlo v koncepciji gimnazije, še vedno ne zadovoljuje zahtevam družbe. Univerza ni zadovoljna niti s kvaliteto niti s kvantiteto znanja študentov, ki so prišli iz gimnazij. Težave, ki nastajajo pri pedagoškem delu s študenti, so dokaz, da razdelitev na smeri ni dala bistvenih rezultatov: »matematika« tudi vnaprej ne poznajo dovolj matematike, še celo gimnazijci ni uspela pri njih razviti niti smisla za delo. Pedagogi menijo, da, ker smeri niso dovolj diferencirane, tudi rezultati niso ugodni. Zato ponovno prihaja v poštev nova reforma gimnazije, za katero so predložene štiri variante: 1. ukiniti smeri, 2. ob že obstoječih dveh smereh naj bi se uvedla tretja, splošna, na kateri naj bi se izobraževali dijaki, ki se ne žele opredeliti, 3. da bi gimnazija zadovoljila potrebam družbe, naj bi ustanovili več smeri ob pogoju, da bi šola dala tudi zaključeno izobrazbo, in 4. poleg ostalih sprememb naj bi se ustanovile tudi tako imenovane »kuriozne« gimnazije, na katerih pa naj bi se izobraževali le najbolj nadarjeni dijaki.

Poglejmo, kako je bifurkacija upravičena s psihološkega stališča. Dijaki, ki naj bi se po svojih nagnjenjih opredeljevali za eno ali drugo smer, niso zrele osebnosti, ampak adolescenti, ki se nahajajo v fazi naglega biofizičnega, psihičnega in socialnega razvoja. Vprašanje je, če v naravi človekovih sposobnosti (posebno inteligence), interesih, črtah osebnosti, v zahtevah prakse in še nekaterih drugih faktorjih obstaja nekaj, kar bi opravičevalo delitev gimnazije na smeri.

Kot se zdi, se dijak odloča v glavnem

na osnovi nagnjenj (to je še nepreverjena predpostavka). Kaj so to nagnjenja? Pomen tega termina je preveč nedoločen, da bi se na njegovi osnovi lahko zgradili principi šole kot take. Če analiziramo proces opredeljevanja, vidimo, da se ravna dijak tu na podlagi mnogih faktorjev: 1. po mišljenju, da posedujejo visoko razvite posebne sposobnosti, potrebne za doseganje uspeha pri določenem predmetu, 2. na podlagi interesov, 3. indirektno na podlagi črt osebnosti, 4. po ocenah, 5. po afiniteti do določenih predavateljih in 6. zaradi okolice.

Sposobnosti

Za vsa področja človekove aktivnosti, to velja tudi za šolo, ima problem geneze, narave in strukture sposobnosti velik pomen.

Rezultati raziskovanj kažejo, da je sposobnost predvsem treba razlikovati od dispozicij. Dispozicija predstavlja nasledstveni substrakt neke sposobnosti, kongenitalni pogoj neke aktivnosti. Predstavlja stabilen faktor v sposobnostih ter jih zato v največji meri determinira. Dosegljiva je šele indirektno preko sposobnosti, ki so odvisna ne samo od te prirojene dispozicije, ampak tudi od delovanja okolja in lastnih aktivnosti posameznika in, kadar razvoj še ni končan, tudi v stopnji zrelosti. Odnosi med temi determinatami so zelo kompleksni. Faktorji sredine in prirojenosti so za razvoj ekvivalentni, ne pa vedno ekvivalentni. Dispozicije, kot potencialne determinante sposobnosti, lahko ostanejo virtualne, v kolikor izostanejo pogoji za aktivnost.

Prirodno in družbeno okolje, kot druga determinanta sposobnosti, deluje na začetku pretežno kot oblikovalni faktor. Pod tem vplivom nasledstvene strukture prihajajo v funkcijo in formirajo dinamično-reaktivne odnose. Lastna aktivnost povezuje dispozicijske mehhanizme, ki se sami od sebe ne bi aktualizirali. Aktivnost, ki je bila najprej rezultat dispozicij in vplivov okolja, hitro postane poseben moment v razvoju sposobnosti in okolje more strukturirati dispozicije samo preko nje. Z novo aktivnostjo se menja tudi okolje in določenih tipov aktivnosti. Ti odnosi nato pomeni, da so sposobnosti človeka določene tudi z njegovo lastno aktivnostjo.

Torej predpostavljajo sposobnosti »potencialne dinamične odnose za izvajanje stanejo z aktivnostjo na osnovi nasledstvenih dispozicij in vpliva prirodne in druž-

bene sredine ter se manifestirajo v aktivnosti.

Dobri temelji ali specifična znanja?

Pričakovalo se je, da bodo dijaki vsivali na fakultetah oddelke v skladu s predhodno usmeritvijo. Ker se ta predpostavka ni izpolnila v zadovoljivem obsegu, nas to navaja k sumu upravičenosti usmerjevanja na gimnaziji, ker pomeni, da so se interesi dijakov v času študija bistveno spremenili. Kot kaže, univerza z razdelitvijo gimnazije na smeri ni ne pridobila, ne izgubila, ker ne eni ne drugi nimajo zagotovljenih dobrih temeljev. Kolikšne in kakšne so razlike v zunanji strukturi interesov enih in drugih dijakov, še ni preverjeno, ker srednješolske ocene ne pomenijo mnogo. Za prvo orientacijo nam more služiti nezadovoljstvo, ki vlada na univerzi in ki govori za njih neeksistenco. Če pa nekatere razlike v resnici obstajajo, niso bistvene, ker imajo parcialen karakter in za uspeh na univerzi niso pomembne. Zakaj? Z analizami je dokazano, da je pri sprejemu na univerzo boljše utrjevati osnovne instrumente za višješolsko izobraževanje, brez obzira na specifično znanje, ki ga daje šola druge stopnje. Inteligentni študent, ki poseduje osnovne pojme in dejstva iz prirodnih in družbenih znanosti s predpostavko, da je motiviran, zelo lahko nadoknadi nepoznavanje specifičnih znanj.

Zaključek

Dejstva in stališča, ki smo jih navedli, ne osporavajo upravičenosti reforme na gimnaziji (in ne samo na njej). Nasprotno, reformo zahteva praksa. Cilj je jasen, toda obstajajo različna mnenja o merah, ki jih moramo upoštevati. Sodimo, da je potreben globlji poseg v strukturo gimnazije in ostalih šol. Obsegal naj bi naslednje momente: usklajevanje učnih načrtov in programov s potrebami družbe in prakse in z intelektualno sposobnostjo dijakov, profesionalno in šolsko orientacijo dijakov s končano osnovno šolo in gimnazijo, spremembe v sistemu spraševanja in ocenjevanja, izboljšanja kvalitete in kvantitete učnega kadra idr. Se vedno ni prepreno, da se v proces angažirajo vsi oni faktorji, ki bi s svojim sodelovanjem mogli pomagati, da se obstoječe stanje popravi, ki pa, milo rečeno, do sedaj niso bili niti konzultirani.

Družba zahteva kompletnega strokovnjaka, se pravi človeka, ki uspešno dela v svoji stroki, hkrati pa sodeluje tudi v družbenem in kulturnem življenju. Strokovne šole, nekatere fakultete (medicinska, tehnične in še nekatere), do nedavna niso dajale strokovnjaka takega tipa.

Antun Petak

Poleg vseh ostalih problemov, ki mučijo med dilem, ki so nam v Jugoslaviji tuje. slovensko mladino kjerkoli v Sloveniji, je tržaška mladina postavljena pred eno izmed Gre namreč za problem svojega lastnega literarnega snovanja, ki predstavlja v okviru

ru družbeno-političnega položaja v tujezični državi, na eni strani nenehne ponovne določitve in pogum, izražati se v jeziku svojih staršev, na drugi strani pa je mladina razpete še v kontekst političnih interesov posameznih strank, ki v sosed-

DILEME SLOVENSKE MLADINE V TRSTU

nji Italiji delujejo in se jim seveda tudi Slovenci ne morejo izogniti.

Pred nami je obnovljena izdaja Mladinske tribune, glasila slovenskih srednješolcev na Tržaškem, ki ob literarnih vajah, ki se ukvarjajo predvsem z leposlovnim snovanjem, predstavlja poskus zedinjenja idejno precej razklane mlade slovenske inteligence neposredno za našo mejo. Da je problem usmeritve mladih v tujem okolju res aktualen, nam priča uvodna beseda redakcije, ki meni, »da tma mladina mnogo potrebuje in težav, ki so čisto konkretnega značaja, ter se jih skuša iznebiti na ta način, da jih zanika, ali, da se iz njih norčuje, v srca pa se vsiljuje fatalizem«.

Današnja politična konstelacija sil (slovenskih) na Tržaškem se nagiba v korist napredno usmerjenih levičarskih strank, ki so prešle ozke interese svojih le precej šibkih skupin in našle ustrezno mesto med tendenco po lastnem kulturnem in političnem delovanju vsaj deloma podpirajo in razumejo. Kljub temu pa usmeritev Mladinske tribune, ki si je zadala nalogo, da izven okvira vsakodnevnih političnih bojev zedini mladino, da se ponovno reintegrira v družbeno dejavnost, zasluži vso pozornost, čeprav ji že avtorji sami priznavajo, da je v sedanjih situaciji »utopistična«. Vendar je najbolj pozitivna zavest, da le skupno delovanje, ne na neki imaginarni narodnjaški osnovi, pač pa na osnove ogroženosti, lahko pelje do ohranitve slovenskega življa onstran meje.

V začetku naj pripomnimo, da je Mladinska tribuna prejela nedavno drugo nagrado na natečaju slovenskih dijaških listov, ki ga je razpisal časopis Mladina v Ljubljani, kar je za list vsekakor lepo priznanje, posebno, če pomislimo, da so pogoji delovanja tega lista precej težji, kot pri ostalih iz te grupe.

Prispevkom v zadnji številki (novembra) se pozna, da je spektakel interesov in nazorov precej širok: od napredne, ki vidi izhod iz krize v konkretni akciji pa do usmeritve, ki v uredništvo samo determinira v psihološkem smislu kot fatalistično, ki pa je v stiski, v kakršni se avtorji nahajajo popolnoma razumljiva in v določenem prostoru in času skoraj bi lahko rekli, edino možna.

Največje težo v zadnji številki bi lahko dali razpravi Stojana Špešiča »Morala, svoboda, družbena zavest«, ki odpira nekatere zanimive aspekte, ki so v skrajni konsekvenci izredno adekvaten odraz situacije, v kakršni se ne nahaja samo tržaška mladina, ampak verjetno velik krog doraščajoče mladine tudi pri nas. V sklopu tuje države pa se dilema najbolj moralnega ravnanja mladega človeka postavlja v potencirani obliki, kar lahko vodi ali v popolno pasivnost ali v odgovorno in zavestno akcijo za spreminjanje obstoječega. Pozitivno lahko ocenimo, da se mladina tega sama zave.

Sestavka »Miselne iskricice« in »Kaj so to enotnosti«, bi, kljub različni tematiki, lahko uvrstili v isti miselni krog, namreč pri-zadetnost mladih ljudi ob aktualnem političnem dogajanju v svetu (Kongo) in domače peripetije ob volitvah. V obeh primerih politične nestrpnosti, ki pa akterje dogodkov samo diskvalificira. V nadaljnjem delu si sledi še precej strani prispevkov iz domačega kulturnega življenja ter poročil o dogajanju v šoli, ki jim sicer ne moremo prisoditi posebne teže, so pa vsekakor manifestacija avtorjev in njihovih pogledov na svet, v katerem živijo, izraz njihove prizadetosti in želje po spreminjanju obstoječega. Ne smemo pa pozabiti, da gre za srednješolski list v družbenem okviru, ki ga karakteriziramo kot »kapitalističnega«, kar pa v bistvu pomeni, da je odločanje vsakega individuumu v takem okolju več ali manj nesvobodno, ne v smislu svobode kot enega elementov demokracije, ampak ekonomsko.

S širšim izborom tematike in torenjem samih avtorjev ima Mladinska tribuna velike potencialne možnosti, da se razvije v revijo, ki ne bo samo glasilo srednješolcev, ampak vsega napredno mislečega dela mladine v zamejstvu. Taka usmeritev bo v bližnji bodočnosti najbrž potrebna, posebno ob otvoritvi novega kulturnega doma v Trstu, ki bo omogočil širšo komunikacijo med vsemi zainteresiranimi.

I. M.

ŠTUDENTJE IN HONORARNE ZAPOSLOTITVE

Oh nizkem, z. debelimi železnimi palicami prevlečenemu oknu, stoji dolga vrsta. Čakajo kot živina pred napajalniki, v resničnem upanju, da bodo, ko bodo prišli do tistega misterioznega okna, dobili plačilo za svoje honorarno opravljeno delo.

Vrsta se prekleto počasi pomika naprej in en sam človek težko rešuje hitro in ekspeditivno ves potek operacije okoli izdajanja denarja, pišanja računov in listanja po karticah.

Študentje se nervozno prestavljajo po tem neurjenem, neprijaznem prostoru in čakajo, čakajo na ...

Študent: »Ali je že PTT nakazal denar za mesec december za ...«

Teh nekaj povsem mirno izrečenih besed, v katerih pa je bilo spoznati odtenek strahu, da denarja mogoče še ni, je izveneto v ...

Blagajnik: »Niso še nakazali. Pridi čez dva, tri dni.«

In vrsta se pomakne naprej. Po istem principu: vprašanje, zamreženo okno, čakanje, denar, vprašanje.

Po najnovejših (neuradnih) anketah oziroma izračunih, ki jih je opravila skupina študentov na ekonomski fakulteti znašajo mesečni izdatki za študentovo življenje 28.000 din! Od te vsote seveda največ odpade za plačevanje stanovanja in hrane, ostalo pa za nabavo literature, za kulturne dobrine, vožnjo, higienske potrebščine itn. Izdatkov za obleko in čevlje pravzaprav ne bi mogli več »stisniti« v okvir predvidene vsote.

Res je, da so lansko pomlad dvignili štipendije študentom, da so tu še možnosti prošnje za kredit, subvencije, posojila. Vendar, cene se iz dneva v dan dvigujejo in študentski, ustaljeni dohodki, ne uspevajo z njimi držati enakopraven korak.

Kdo bi se ob tej poplavi zviševanja veljavnosti cenam spomnil tudi na povišanje dohodkov študentom. Saj za njih tako ni važno, kako živijo. Popivajo naj manj, pa bodo imeli denar za kruh, črni kruh po 96 din. Vendar sklep je preuranjen, napačen. Pol litra vina v kletih (teh je mnogo) dobiš za 100 din ali pa še ceneje. In vino veritas! Zakaj bi segal po dragih, sicer res potrebnih artiklih, če dobiš vino skoraj zastoj, se napijem in potem (in vino veritas) prekolnem vse od A do Z (tudi sebe), ker pač ni denarja za solidno študentsko življenje.

HVALEZEN SEM VAM

Študira psihologijo, prvi letnik. Prej je bil že dve leti zaposlen: eno leto nekje v hribih kot učitelj, kasneje na občini v trgu, kjer stalno stanuje.

»Ves, resnično sem jih vesel, ker so mi odobrili tistih 8000 din subvencije za hrano v Triglavskega menzi, 4000 din, za plačevanje stanovanja, bom že nekje dobil. Več ne potrebujem. Med počitnicami se zaposlim, da si lahko poleg kupim obleko, čevlje. Mama je gospodinja; zdrave jo zapušča, oče je skladiščnik. Imam še brata.«

Oprostite, prijatelj, ker sem zapisal ravno tvojo zgodbo, ker — takšna je resnica — podobnih zgodb je še nekaj. Istočasno bi postavil v premissiranje (pa ne tebi, prijatelj) drugo zgodbo, prav tako resnično, kot je tvoja. Zalostno predvsem zato, ker kljub popolni diametralnosti tvoji, ni osamljena.

40.000 DIN ZA MESEC ZIVLJENJA

Moto: »15 tisoč din štipendije so mi odobrili. To je svinjarija. Kako naj človek s tem živi! Pritožila se bom.«

In se majhen pristavek resnice; dekle je edinka, oče in mati na oddelkih službenih položajih, kjer so jim mesečni dohodki — ocenjeni po najnižjih možnih kriterijih — okrog 120 tisoč din! In dekle porabi v Ljubljani 40 tisoč din in to v tistem času, ko štipendije še ni prejela! Njena lista potreb je takšna (napisana po spomenu): 20 tisoč za stanovanje; hrano, vožnjo, deset tisoč din za obleko in čevlje (vsak mesec) in 10 tisoč samo za tortice, smetano ipd.

Precej študentov si je neprijetno situacijo rešilo s honorarnimi zaposlitvami. Najprej predavanja in vaje, med njimi pa hoja po domovih in dajanje instrukcij, razvažanje mleka v jutranjih urah, statiranje itn. To (in še mnoge druge) so oblike dela študentov, ki jim »vržejo« dinar za solidnejšo materialno osnovo.

Ob tej priložnosti sem obiskal več študentov in se z njimi pogovoril, kako in na kakšen način oni rešujejo ta nesrečni materialni položaj.

ATELJE V KLETI

Po dolgem, med stenami se, kot potok v strugi, ovijajočem hodniku in med kotli za centralno kurjavo, sva z Jocom le »priveslala« do najinih vprašanev. Majhen delovni prostor, polno cenih del, je pribezalšč skupine osmih študentov arhitekture, ki si pri reševanju svojega materialnega položaja pomagajo na precej originalen, lep in predvsem finančno ugoden način dela. Veliko se je že pred tremi leti honorarno za barv, čopičev, po stenah nametani osnutki naro-

posil predvsem zato, ker ne prejema nobenih finančnih dohodkov od doma, nima štipendije ali kakršnekoli drugačne finančne pomoči.

»Kaj je vaše glavno področje dela?«
»Izdelujemo čestitke, razne souvenire, robčke, torbice, prte, dekoriramo hotele ob posebnih priložnostih. Delovne stike imamo v glavnem na vsem področju Slovenije in tudi v drugih republikah.«

— Težave pri vašem delu?
»Težave so predvsem pri nabavi ustreznega materiala. Barve dobimo npr. iz Nizozemske, sita iz Trsta, vse s pomočjo študentov - prijateljev. Trenutno ne moremo pri nas kupiti semona svile, pogodba za izdelavo robcev ravno na tem materialu, pa leži v predalu in je ne moremo izpolniti.«

— Kako pridobivate nove naročnike?
»Naša skupina napravi določeno število vzorcev in potem se s temi vzorci odpravim v turistične kraje. Trgovskim podjetjem pokažem naše izdelke in če jim odgovarjajo, nam dajo naročilnico in mi delo opravimo. Sami pa prodajamo ob določenih priložnostih kot so Novo leto ipd.«

Veliko in vsi njegovi delovni tovariši so že ves čas zaposleni preko študentskega servisa. Zaupali so nam, da študij krepko trpi na račun njihovega dela, da pa drugače ne gre, ker ne bi bilo denarja. Njihov zaslužek ni posebno velik, saj imajo vedno kakšne nepredvidene izdatke: zapade naročilnica zaradi pomanjkanja ustreznega materiala, drag nakup v tujini, mnogo sred-

stev gre tudi za potovanja, kamor hodijo sklepati nove kupčije in končno delo ni kontinuirano.

Njihovi izdelki so okusni in resnično lepi. Škoda je le, da je na nekaterih čutilih mace kakovosti. Posebno so naja navdušile ženske torbice, po katerih bo rado seglo še tako izbirčno dekle.

PRAKSA PODALJSANA ZAPOSLOTITEV

Na študentskem servisu so mi povedali, da je precej študentov zaposlenih na inštitutu za sociologijo in zgodovino. Metod, ki je eden izmed članov petorice trenutno zaposlenih honorarcev študentov, mi je povedal precej zanimivih stališč, ki so ga »pognala« v honorarno zaposlitev.

»Zaposliti sem se moral zaradi preprostega razloga — materialne nuje. Na inštitutu sem opravljal praktikum. Ob koncu se je pokazala potreba po redno honorarno zaposlenih. Tako sem praktikum podaljšal v redno zaposlitev.«

— Vam nudi inštitut kakšne ugodnosti?
»Plačuje nam tistih 5 odstotkov davka na študentskem servisu, tako da mi dobimo praktično ves zaslužek. Samo delo nas ne ovira pri opravljanju rednega študijskega dela, ker je inštitut uredil delo tako, da smo zaposleni takrat, kadar imamo čas.«

»Zaposlen sem na oddelku za obdelavo, kjer imamo predvsem opraviti s tehnično izvedbo vseh znanstvenih interpretacij raziskav, statistična obdelava podatkov raziskav izvedba anket in izdelava grafikonov.«

— Kako pa je z naročilnicami za delo?
»Študentski servis nam je toliko ugodil, da imamo kolektivno naročilnico za ves mesec.«

— Tvoji predlogi k delu študentskega servisa?
»Govoril so o neki stalnejši obliki honorarnega dela in to se pri nas na inštitutu izvaja. SS bi se lahko usmeril na preskrbovanje dolgoročnejših, trajnejših oblik dela, ker bi s tem študentje ogromno pridobili. Dvignili bi še moralna kvota 400 tisoč din, ker, če nekdo dela 9 do 10 mesecev letno in da so mu to edini dohodki, bo to vsoto vsakakor prekoračil, ker jo dejansko potrebuje (rečimo, da ima družino).

ALENKA IN NJENE DEKLICE

Alenka že več let vztrajno pomaga pri učenju tujih jezikov dijakom. Dobro govori angleško, francosko in nemško, kmalu pa se ji bo odprl še svet znanja ruskega jezika. Sicer pa študira na germanistiki.

— Kakšno je tvoje delo?
»Pravzaprav lepo. Človek občuti zadovoljstvo, če vidi, da lahko — in to na uspešen način — pomaga prijatelju. Pred kratkim se je eni mojih učenk že toliko »odprlo«, da upam, da bo zdaj slo lažje. Preveč neustajni so ti otroci, malce sramežljivi in delno tudi nimajo veselja do učenja, ker nimajo trdne podlage v jeziku. Vse to vpliva name, da jim nudim vse največjo mero potrpežljivosti in dobrote.«

— Tvoja cena za uro učenja?
»350 din.«
Rezultati vseh intervjujev bi bili naslednji:
— da so se honorarno zaposlili vsi zaradi izboljšanja materialnega stanja,
— da delo nekaterih ovira pri rednem študiju, druge pa ne

— in da so (kolikor so vključeni v njem) z delom SS vsi zadovoljni.
Morda bi se dalo nekaj napraviti, da bi se z zaposlitvijo še enega blagajnika ter z ureditvijo prostora ob izdajanju denarja, dalo odpraviti nepotrebno čakanje in zapravljane časa.

Tekst: Tone Vrabl
Foto: Joco Znidaršič

VESTI

OBČNI ZBOR TABORNIKOV

Pred dnevi so imeli taborniki svoj občni zbor. Iz poročila predsednika kluba smo videli, da je klub delal. Dejstvo je, da je šest akcij s skupno štiridesetimi udeleženci premalo za klub, ki bi mogel združevati vse tabornike, ki študirajo na ljubljanski univerzi. Stara ugovoritev pa je, da aktivni taborniki pri prihodu iz gimnazij in drugih srednjih šol prenehajo s taborniškim delom. Problem je torej v tem, na kakšen način zainteresirati študente, kakor stare tabornike tako tudi novince, za udeležbo v taborniški organizaciji.

Po poročilih predsednika, blagajnika in gospodarja se je razvila živahna razprava, ki je bazirala predvsem na tej problematiki. Ugotovili so, da bo treba v naslednje letu:

1. popestriti delo kluba
2. dati poseben poudarek gorski straži
3. razviti propagandno dejavnost
4. podpirati ustanavljanje sekcij na posameznih fakultetah in jim pomagati pri delu

5. več sodelovanja z Okrajno in Republiško zvezo tabornikov, kakor tudi s posameznimi enotami tabornikov v Ljubljani.

Predsednik je predlagal okvirni program za naslednje leto. Iz njega je razvidno: a) da bo klub organiziral vsak mesec vsaj en izlet (v zimskem času bodo to predvsem smučarski izleti), b) za tečaj gorske straže je rezerviran marec. Na ta tečaj bodo razen članov kluba povabljeni tudi taborniki iz ljubljanskih enot, v povezavi z Okrajno zvezo tabornikov, d) spomladi bodo obhodi gorske straže, katerih se bodo udeležili tudi tečajniki, e) v aprilu bo foto krožek, f) junija nekajdnevni izlet s šotori, g) glavna akcija, sodelovanje na republiškem zletu tabornikov, ki bo ob 20-letnici osvoboditve v Beli Krajini. Predvidoma bo na zletu sodelovalo na 4.000 tabornikov. Mogoče bodo izvedli po zletu samostojno taborenje ob morju.

V diskusiji sta sodelovala tudi predstavnik Okrajne zveze tabornikov in izvršnega odbora ZTS. Zal, navzlic poslanim vabilom, ni bilo predstavništva UO in Tribune.

Razveseljiva je bila novica predstavnice VSZD, da se je na njihovi šoli vpisalo v tabornike 25 študentk.

Po zboru so predvajali barvne diapozitive s tabornjenja ob Trnovaškem jezeru.

ENOTNI SPREJEMNI KRITERIJI

Nedavno je bila v Beogradu prva redna skupščina skupnosti jugoslovanskih medicinskih fakultet, ki je bila ustanovljena lani na pobudo sarajevske medicinske fakultete.

Bistveni deli razprave so udeleženci, tako profesorji kakor študenti, posvetili aktualnim problemom študija medicine. Med drugim so sklenili, da je nujno čimprej rešiti vprašanje diplom, staža itd. Skupščina je sprejela enotna stališča o vprašanju vpisa na medicinske fakultete. Odslej bodo vse medicinske fakultete v Jugoslaviji sprejemale izključno kandidate, ki so za medicinski študij resnično zainteresirani, imajo pa tudi določene delovne predpogoje, kar bodo ugotavljali s testiranjem in s pomočjo razgovorov s kandidati.

Tako je numerus clausus dokončno uradno sprejel za vse medicinske fakultete v Jugoslaviji. Ob zaključku so izvolili nove organe in sprejeli statut skupnosti jugoslovanskih medicinskih fakultet.

NEUSTREZEN POUK PRVE STOPNJE

Pred dnevi je bila v Beogradu seja univerzitetnega sveta beogradske univerze, na kateri so proučili mnenja posameznih fakultet o smotrnosti pri uvajanju prve stopnje fakultetnega pouka. Na seji so osvojili pomembno stališče, katerega odmev je tudi pri nas pomemben, saj menijo, da je treba fakultetam pustiti popolnoma proste roke pri nadajanjem izpopolnjevanju učnega sistema. Priporočili so skrbno analizo, po kateri naj bi posamezne fa-

kultete predlagale spremembe svojih statotov.

Prevladalo je mnenje, da so težave pouka prve stopnje predvsem zaradi nepoučenosti potreb gospodarstva po določeni vrsti strokovnjakov in zaradi tega, ker je reforma delo ljudi, ki se de po pisarnah, s konkretno situacijo pa so bolj malo seznanjeni. Da vprašanje pouka prve stopnje ni najboljšje urejeno, dokazuje tudi dejstvo, da le majhen odstotek študentov konča študij po prvi stopnji, medtem ko pa diplomanti višjih šol radi odhajajo v proizvodnjo, pa tudi podjetja jih raje sprejemajo kot diplomante iste kategorije s fakultet.

Sklenili so, da reforma nikakor ne more in ne sme biti dokončna, saj so štiri leta prekratko obdobje, da bi lahko našli idealno rešitev. Menili so, da bi fakultete v vzdušju realnejšega in objektivnejšega gledanja na večstopnjski pouk in s pogostejšimi stiki z delovnimi organizacijami, mogle najti najboljše rešitve in vnesti določene korekture v svoje učne sisteme.

ZA BOLJŠI ŠTUDIJ SLAVISTIKE

V sredo, 13. januarja, so imeli študentje slavistike sestanek, na katerem so razpravljali o študijskih problemih svojega oddelka, o financiranju univerze ter o materialnem stanju študentov. Ugotovili so, da je bil stopnjski študij na njihovem oddelku koristen, saj je prinesel določen red, prav tako pa je tudi povezanost med profesorji in študenti postala intenzivnejša. Po drugi strani pa se je pojavila preobremenjenost študentov v prvih letnikih, zato so prisotni menili, naj bi se na prvi stopnji razbremenilo pedagoških predmetov in to tako, da bi tisti, ki bi po prvi stopnji končali študij, poslušali te predmete na pedagoški akademiji, še bolje pa bi bilo, da bi uvedli posebne kurse iz teh predmetov. Dogajalo se je, da so mnogi študentje opravili izpite pedagoških predmetov, niso pa naredili izpitov iz neposredne stroke, katero so potem predavali v šoli. Tako bi študentje, ki bi ostali na fakulteti in nadaljevali študij, poslušali pedagoške predmete na drugi stopnji, kajni dogaja se, da študentje poslušajo ponavadi eno in isto snov na prvi in na drugi stopnji.

Študentje so tudi menili, da so pogoji za vpis v peti semester prezahtevni, zato bi bilo zaželeno, da bi diplomski izpit obsegal en pred-

met, oziroma eno od vej A ali B predmeta.

Celotno diplomu pa bi opravljali le tisti, ki bi po prvi stopnji zapustili fakulteto.

Univerza naj bi dala študentom čimprej tudi programe študija, ki sicer obstajajo, niso pa po- tejni.

Iz svetlovo književnosti naj bi se organiziral tudi kurz za slaviste, ker so dosedanja predavanja iz tega predmeta za slavista le nekoliko preveč podrobna, zavzela pa naj bi še širši pregled. To pa bo verjetno težko uresničiti, ker primanjkuje za to predavateljev.

Prisotni so tudi menili, naj bi po prvem letniku obstajala selekcija z ozirom na to, da ni na filozofski fakulteti sprejemnih izpitov. Trudili pa bi se morali, da bi bile vse jugoslovanske fakultete (zlasti filozofske) enotne z ozirom na sprejemanje študentov v prve letnike.

Govorili so tudi o materialnem stanju slavistov ter o financiranju filozofske fakultete z ozirom na druge fakultete. Materialno stanje študentov je zlasti v prvih letnikih zelo slabo, saj je 70% študentov brez štipendij. O zaključkih in predlogih za izboljšavo študija na slavistiki pa bomo bolj obširno poročali v eni izmed številčk po počitnicah. M. M.

OBJAVE

Študentskega servisa za honorarne zaposlitve

Upravni odbor Študentskega servisa za honorarne zaposlitve

OBVESČA

da bo oddelk za kratkoročna posojila začel normalno poslovati s 1. februarjem 1965. Sklad je do navedenega datuma zaprt zaradi izčrpanih sredstev in nevestnega vračanja dolžnikov.

UPRAVNI ODBOR

Upravni odbor Študentskega servisa za honorarne zaposlitve

OBVESČA

da zaradi nastalih težav pri poslovanju, ne bo do nadaljnjega registriral računov, ki se nanašajo na prodajo študentskih izdelkov. Preklic odločbe in podrobna navodila bomo objavili.

UPRAVNI ODBOR

UPRAVNI ODBOR ŠTUDENTSKEGA SERVISA ZA HONORARNE ZAPOSLOTITVE

razpisuje

na osnovi 10. točke 30. člena statuta delovno mesto blagajnika.

Pogoji:
1. Status redno vpisanega študenta
2. Ekonomska srednja ali administrativna predizobrazba
3. Priporočilo ZŠJ

Rok zaposlitve 15. februar 1965. Honorar po pravilniku o nagradovanju. Ostale informacije dohite na Servisu v rednem delovnem času ali po telefonu št. 37-581.
Rok za vložitve pismenih prošenj je do 5. februarja 1965 na Servisu.

UPRAVNI ODBOR